

AUTORITEIT
VOOR
FINANCIËLE
DIENSTEN
EN MARKTEN

Studies en documenten: nr. 41
Februari 2012

Studie inzake de informatieverstrekking over goodwill met toepassing van IAS 36 in de jaarrekeningen van de genoteerde vennootschappen boekjaar 2010

Voorwerp en doel van de studie

Omwille van het grote belang van de toelichtingsvereisten verbonden met de IFRS-verwerkingswijze van goodwill wordt in deze studie onderzocht hoe de Belgische genoteerde vennootschappen met een significant bedrag aan goodwill (vijf procent of meer van het balanstotaal) beantwoorden aan de belangrijkste geachte elementen van de IFRS-vereisten ter zake.

Belangrijkste vaststellingen en aanbevelingen

Indeling in kasstroomgenererende eenheden (KGE's)

86,5% van de geselecteerde vennootschappen hebben informatie verstrekt over hun KGE's. Bij de meeste van die vennootschappen (78%) vallen KGE's en operationele segmenten samen.

De FSMA beveelt aan dat de informatieverstrekking over de toerekening van goodwill inzicht zou verschaffen in de bedrijfsonderdelen waarvan verwacht wordt dat zij een extra rendement zullen opleveren, maar tegelijk ook in het risico van bijzonder waardeverminderverslies waaraan hun activiteiten zijn onderworpen.

Toerekening van goodwill aan kasstroomgenererende eenheden

86% van de geselecteerde vennootschappen verstrekten een volledige reconciliatie van de totale boekwaarde van goodwill met de boekwaarde van goodwill toegerekend aan de geïdentificeerde kasstroomgenererende eenheden.

De FSMA wijst erop dat bij gebrek aan deze reconciliatie geen inzicht mogelijk is in de associatie van goodwill met de betrokken bedrijfsactiviteit en het daarmee verbonden risicoprofiel.

Bepaling van de realiseerbare waarde van kasstroomgenererende eenheden

De meeste geselecteerde vennootschappen (83%) hebben ervoor geopteerd de realiseerbare waarde van hun KGE's te bepalen op basis van hun bedrijfswaarde.

Realiseerbare waarde gebaseerd op de bedrijfswaarde

- Basisveronderstellingen en toekenning van waarden voor kasstroomprognoses

Slechts een kleine meerderheid (60%) van de geselecteerde vennootschappen geven voldoende informatie over de belangrijke veronderstellingen van hun kasstroomprognoses, terwijl slechts een grote minderheid (40%) voldoende toelichting geeft over de door hen gevolgde methodes voor toewijzing van waarden aan de basisveronderstellingen.

Zowel inzake de belangrijke hypothesen als inzake de methodes voor de toekenning van waarden aan belangrijke kasstroomveronderstellingen dringt de FSMA erop aan dat voldoende zorg zou worden besteed aan de inhoudelijke duiding, in voorkomend geval, gespecificeerd voor elke kasstroomgenererende eenheid met een belangrijk toegerekende goodwill.

- Groeipercentages voor extrapolatie

84% van de geselecteerde vennootschappen hebben de gehanteerde groeipercentages gepubliceerd voor de extrapolatie van de kasstroomprognoses buiten de periode waarop de budgetten en prognoses betrekking hebben. 54% van die vennootschappen hebben één enkel groeipercentage gepubliceerd (dat doorgaans schommelt tussen 0% en 2%), terwijl de overige 46% van de vennootschappen hebben geopteerd voor hetzij een percentagevork, hetzij één enkel percentage per KGE om rekening te kunnen houden met de specifieke kenmerken ervan.

- Disconteringsvoet

46% van de geselecteerde vennootschappen hebben voor een algemene disconteringsvoet geopteerd, i.e. dezelfde disconteringsvoet voor alle KGE's. 39% van de vennootschappen hebben ervoor gekozen om, voor elke geïdentificeerde KGE, een verschillende disconteringsvoet te hanteren. Een minderheid van de vennootschappen heeft voor een percentagevork geopteerd.

Rekening houdend met de uiteenlopende benaderingen en veronderstellingen voor de bepaling van de gewogen gemiddelde kapitaalkost (WACC), beveelt de FSMA aan om in de toelichting niet enkel de toegepaste disconteringsvoet(en) te vermelden.

Omwille van de belangrijke impact van toegepaste groeipercentages en disconteringsvoeten op de bepaling van de bedrijfswaarde dringt de FSMA erop aan dat de vennootschappen zorgvuldig zouden nagaan of eenzelfde groeipercentage/disconteringsvoet voor alle geïdentificeerde kasstroomgenererende eenheden kan worden verantwoord. Bovendien is het feit dat enkel een niet-gespecificeerde reeks van waarden wordt vermeld, naar het oordeel van de FSMA, niet in overeenstemming met de IFRS-vereisten ter zake.

Realiseerbare waarde gebaseerd op reële waarde minus verkoopkosten

16% van de geselecteerde vennootschappen hebben de reële waarde (minus verkoopkosten) gebruikt bij de berekening van de realiseerbare waarde van hun KGE('s), waarbij 4 van de 6 betrokken vennootschappen het begrip "reële waarde" op al hun KGE's hebben toegepast, terwijl de 2 andere vennootschappen twee methodes hebben gebruikt (bedrijfswaarde en reële waarde).

Gevoeligheidsanalyse

Slechts 60% van de geselecteerde vennootschappen hebben een gevoeligheidsanalyse van de belangrijke veronderstellingen gepubliceerd. Bij 70% van die vennootschappen luidde de conclusie van die gevoeligheidsanalyse dat een redelijkerwijs mogelijke wijziging van een belangrijke veronderstelling niet tot gevolg zou hebben dat de boekwaarde van de KGE's boven hun realiseerbare waarde zou uitstijgen; de overige 30% van de vennootschappen kwamen tot de conclusie dat die wijziging er wel toe zou kunnen leiden dat de boekwaarde van de KGE's hun realiseerbare waarde zou overschrijden.

De FSMA is van oordeel dat het criterium voor de uitvoering van de gevoeligheidsanalyse niet té strikt mag worden opgevat. Een redelijkerwijs mogelijke wijziging hoeft niet noodzakelijk te betekenen dat deze wijziging ook waarschijnlijk wordt geacht. Zeker in tijden van economische onzekerheid moet duidelijk over de basisveronderstellingen en hun inherente onzekerheid worden gecommuniceerd. Daarbij kan het ook aangewezen zijn om, afhankelijk van de correlatie tussen de verschillende veronderstellingen, de gevoeligheidsanalyse niet tot één enkele veronderstelling te beperken, maar het gecombineerde effect van een wijziging op een aantal gecorreleerde veronderstellingen te analyseren.

Inhoudsopgave

1. Inleiding	6
2. Data en methodologie	7
3. Informatieverstrekking over goodwill	9
3.1. Goodwill en (groep van) kasstroomgenererende eenheden	10
3.1.1. Indeling in (groepen van) kasstroomgenererende eenheden	10
3.1.2. Toerekening van goodwill aan (een groep van) kasstroomgenererende eenheden	14
3.2. Realiseerbare waarde van de (groepen van) kasstroomgenererende eenheden	16
3.2.1. Bedrijfswaarde of reële waarde minus verkoopkosten	16
3.2.2. Bepaling van de realiseerbare waarde	18
3.2.2.1. Realiseerbare waarde gebaseerd op de bedrijfswaarde	18
3.2.2.1.1. Belangrijke veronderstellingen van kasstroomprognose	19
3.2.2.1.2. Methodes voor toekenning van waarden aan belangrijke veronderstellingen van kasstroomprognose	20
3.2.2.1.3. Periode van kasstroomprognose	22
3.2.2.1.4. Groeipercentage voor extrapolatie buiten de periode van kasstroomprognose	24
3.2.2.1.5. Disconteringsvoet	27
3.2.2.2. Realiseerbare waarde gebaseerd op reële waarde minus verkoopkosten	31
3.3. Redelijkerwijs mogelijke wijziging van de realiseerbare waarde	34
4. Opname van bijzonder waardeverminderverslies van goodwill	36
5. Conclusies	38
6. Lijst van gepubliceerde studies	40

Lijst van grafieken

Grafiek 1: informatie over en beschrijving van de kasstroomgenererende eenheden (KGE's)	11
Grafiek 2: toerekening van goodwill aan KGE's	15
Grafiek 3: beschrijving van de belangrijkste veronderstellingen	19
Grafiek 4: naleving van de toelichtingsvereisten	21
Grafiek 5: periode van kasstroomprognoses	23
Grafiek 6: kasstroomprognose: periode van max. 5 jaar vs. periode van meer dan 5 jaar	23
Grafiek 7: voorstelling van de periode van kasstroomprognose via de KGE's	24
Grafiek 8: groeipercentages	25
Grafiek 9: algemeen groeipercentage per vennootschap	26
Grafiek 10: disconteringsvoeten: één enkele disconteringsvoet vs. vork van disconteringsvoeten vs. algemene disconteringsvoet	28
Grafiek 11: disconteringsvoeten: algemene disconteringsvoet vs. specifieke disconteringsvoet	29
Grafiek 12: spreiding van de disconteringsvoeten	30
Grafiek 13: realiseerbare waarden: reële waarde minus verkoopkosten	32
Grafiek 14: reële waarde minus verkoopkosten: observeerbare marktwaarde vs. kasstroomprognose	33
Grafiek 15: gevoeligheidsanalyse van de belangrijke veronderstellingen	35
Grafiek 16: informatieverstrekking bij een redelijkerwijs mogelijke wijziging van een belangrijke veronderstelling die tot gevolg zou hebben dat de boekwaarde de realiseerbare waarde zou overschrijden	36
Grafiek 17: algemene beoordeling van de kwaliteit van de door vennootschappen uit de steekproef gepubliceerde informatie	38

Lijst van tabellen

Tabel 1: Voorstelling van de geselecteerde steekproefgroep	8
Tabel 2: Voorstelling van het aantal dochterondernemingen, segmenten en KGE's	13
Tabel 3: Toerekening van goodwill aan een KGE (uitgedrukt in percentage)	16
Tabel 4: Bepaling van de realiseerbare waarde	17
Tabel 5: Op 31 december 2010 geboekte waardeverminderingverliezen van goodwill	37
Tabel 6: Algemene beoordeling van de kwaliteit van de door de vennootschappen uit de steekproefgroep gepubliceerde informatie	38

1 Inleiding

Met toepassing van de Europese IAS-verordening¹ werden ook de Belgische genoteerde vennootschappen verplicht om hun geconsolideerde jaarrekening op te stellen met toepassing van de IFRS.

Eén van de belangrijkste verschilpunten met het Belgische jaarrekeningenrecht betreft de verwerking van *goodwill*. In tegenstelling tot het Belgische jaarrekeningenrecht waarin goodwill na activering moet worden afgeschreven over een vermoedelijke gebruiksduur van vijf jaar (of meer indien verantwoord in de toelichting)², bepalen de IFRS dat goodwill na activering aan een bijzondere waardeverminderingstest wordt onderworpen³.

De keuze voor een al of niet "permanente" activering van goodwill houdt conceptueel verband met uiteenlopende visies over de beoogde rapportering. Waar het Belgische jaarrekeningenrecht geconcipieerd is vanuit een resultaatsoptiek, stellen de IFRS de balansoptiek centraal, d.i. de zgn. "asset-liability"-benadering waarin de resultaatbepaling een afgeleide wordt van de waardering van de in de balans opgenomen activa en passiva. Het eigen vermogen is de resultante van de waardering van de overige balansbestanddelen en het verschil tussen begin- en eindbalans is het nettoresultaat (abstractie makend van rechtstreeks aan het eigen vermogen toegerekende bestanddelen en inbrengen door of toekenningen aan aandeelhouders).

In IFRS-optiek zou goodwill gestalte moeten geven aan volgende bestanddelen: enerzijds, het vermogen van de verworven activiteit om op het geheel van haar activa een hoger rendement te behalen dan op haar activa afzonderlijk, en, anderzijds, de verwachte voordelen en synergieën ontstaan uit de samenvoeging van de verwervende en verworven activiteiten⁴.

IFRS kiest *niet* voor een (lineaire) afschrijving van goodwill omdat, enerzijds, een redelijke inschatting van de levensduur en het periodieke verbruik ervan quasi onmogelijk zouden zijn en, anderzijds, de vervangingsuitgaven voor de instandhouding van de goodwillvoordelen niet geactiveerd kunnen worden omwille van het activeringsverbod van intern ontwikkelde goodwill. Een bijzondere waardeverminderingstest zou daarentegen nuttigere informatie opleveren door de zekerheid te bieden dat het geactiveerde goodwillbedrag tenminste overeenstemt met de toekomstig verwachte kasstromen die zullen voortvloeien uit een combinatie van de verworven en intern gecreëerde goodwill nà de bedrijfscombinatie⁵.

Het zal van meet af aan duidelijk zijn dat de verwerkingswijze van goodwill op basis van een bijzondere waardeverminderingstest staat of valt met de betrouwbaarheid van de schattingen waarvan het management gebruik maakt om de aan de goodwill toegekende waarde te onderbouwen. De belangrijkste kritiek op de IFRS-verwerkingswijze van goodwill houdt dan ook verband met de moeilijk te verifiëren inschatting van toekomstige kasstromen.

¹ Verordening (EG) nr. 1606/2002 betreffende de toepassing van internationale standaarden voor jaarrekeningen

² Artikel 141 uitvoeringsbesluit W.Venn.

³ IFRS 3, alinea 32, en IAS 36, alinea 104

⁴ IFRS 3 BC 313-318

⁵ IAS 36 BC, 131 E-G

Om het hoofd te bieden aan deze kritiek kan het belang van de door de IFRS vereiste toelichtingen over goodwill moeilijk onderschat worden. Deze toelichtingen betreffen toelichtingen over vastgestelde bijzondere waardeverminderingen en toelichtingen over de uitgevoerde bijzondere waardeverminderingstest met een dubbele doelstelling:

- voldoende inzicht verschaffen in de toegepaste waardeverminderingstest om te voldoen aan het door de IFRS bepaalde doel van de jaarrekening, d.i. de gebruiker in staat stellen te beslissen over zijn toewijzing van middelen aan de entiteit⁶;
- vergelijkbaarheid bewerkstelligen bij gebrek aan eenduidige voorschriften over de toe te passen waardeverminderingstest.

Omwille van het grote belang van de toelichtingsvereisten verbonden met de IFRS-verwerkingswijze van goodwill wordt in deze studie onderzocht hoe de Belgische genoteerde vennootschappen met een significant bedrag aan goodwill beantwoordden aan de belangrijkste geachte elementen van de IFRS-toelichtingsvereisten.

Na beschrijving van de steekproefpopulatie en de onderzoeksmethodologie worden samen met de onderzoeksresultaten enige duiding en aanbevelingen gegeven bij de onderzochte IFRS-toelichtingsvereisten en worden een aantal besluiten en verwachtingen geformuleerd.

2 Data en methodologie

IAS 36 bepaalt de toelichtingsvereisten voor goodwill en, in voorkomend geval, de bijzondere waardeverminderingverliezen ervan.

Er moet informatie worden verstrekt over, enerzijds, elke (groep van) kasstroomgenererende eenheid waarvoor de boekwaarde van de aan die (groepen van) eenhe(i)d(en) toegerekende goodwill *materieel* is in vergelijking met de totale boekwaarde van goodwill, en, anderzijds, elk *materieel* opgenomen bijzonder waardeverminderingverlies.

De IFRS bevatten geen kwantitatieve materialiteitsgrens, maar stellen in algemene termen dat er sprake is van materialiteit indien er een invloed zou zijn op de economische beslissingen die jaarrekeninggebruikers nemen⁷.

Voor de doeleinden van deze studie werd geoordeeld dat er sprake is van materialiteit als de boekwaarde van goodwill 5% of meer van het balanstotaal bedraagt. Op basis van dit criterium⁸ werden 37 vennootschappen geselecteerd uit de op de gereguleerde markt NYSE Euronext Brussels genoteerde EU-emittenten met België als lidstaat van herkomst. Deze vennootschappen werden ingedeeld naar beurskapitalisatie en naar activiteitsdomein volgens de door NYSE Euronext gehanteerde criteria.

⁶ IAS 1, alinea 9

⁷ IAS 8, alinea 5

⁸ Een eerste selectie werd gemaakt op basis van de goodwill en de balansen op 31 december 2009, om de emittenten niet uit te sluiten die in 2010 een uitzonderlijke waardevermindering van hun goodwill hebben geboekt. Vervolgens is een tweede selectie uitgevoerd op basis van de cijfers op 31 december 2010, om ook rekening te kunnen houden met de emittenten van wie de ratio goodwill / balanstotaal tijdens het boekjaar 2010 gestegen zou zijn (ingevolge nieuwe verwervingen of prijsaanvullingen, enz.).

Tabel 1 : Voorstelling van de geselecteerde steekproefgroep

Sectoren ⁹	Compartimenten	Aantal	Goodwill ¹⁰		Goodwill / Balans		Goodwill / Balans	
			31/12/2009	31/12/2009	31/12/2009	31/12/2010	Balans31/12/2010	31/12/2010
Consumptiegoederen		7	37.538.826	82.027.774	45,76%	39.768.619	87.652.193	45,37%
	Blue Chips	1	37.370.949	80.674.649	46,32%	39.600.211	86.250.283	45,91%
	Mid Caps	1	24.837	226.110	10,98%	25.670	224.731	11,42%
	Small Caps	5	143.040	1.127.015	12,69%	144.493	1.177.180	12,27%
Industrie		7	707.119	4.536.912	15,59%	775.697	4.949.396	15,67%
	Mid Caps	3	541.912	3.731.377	14,52%	605.009	4.177.555	14,48%
	Small Caps	4	165.207	805.535	20,51%	170.688	771.841	22,11%
Basismaterialen		1	341.000	1.844.000	18,49%	342.000	2.393.000	14,29%
	Blue Chips	1	341.000	1.844.000	18,49%	342.000	2.393.000	14,29%
Gezondheidszorg		7	5.320.228	11.731.389	45,35%	5.612.933	11.831.702	47,44%
	Blue Chips	1	4.552.000	9.120.000	49,91%	4.718.000	8.969.000	52,60%
	Mid Caps	4	737.372	2.465.016	29,91%	861.922	2.739.190	31,47%
	Small Caps	2	30.856	146.373	21,08%	33.011	123.512	26,73%
Nutsdiensten		1	1.707.800	4.420.000	38,64%	1.707.000	5.904.000	28,91%
	Blue Chips	1	1.707.800	4.420.000	38,64%	1.707.000	5.904.000	28,91%
Consumentendiensten		6	4.909.868	19.446.251	25,25%	5.174.945	21.239.480	24,36%
	Blue Chips	3	4.820.176	18.128.345	26,59%	5.074.398	19.951.780	25,43%
	Mid Caps	2	83.333	1.289.351	6,46%	93.870	1.258.672	7,46%
	Small Caps	1	6.359	28.555	22,27%	6.677	29.028	23,00%
Technologie		7	159.922	780.574	20,49%	300.634	1.763.583	17,05%
	Mid Caps	2	56.805	416.641	13,63%	196.128	1.352.159	14,50%
	Small Caps	5	103.117	363.933	28,33%	104.506	411.424	25,40%
Telecommunicatie		1	2.088.000	7.450.000	28,03%	2.337.000	8.511.000	27,46%
	Blue Chips	1	2.088.000	7.450.000	28,03%	2.337.000	8.511.000	27,46%
Algemeen totaal		37	52.772.563	132.236.900	39,91%	55.994.453	144.244.354	38,82%

Aan de hand van bovenstaande tabel kunnen volgende vaststellingen worden gedaan bij de toegepaste selectie:

- de geselecteerde vennootschappen vertegenwoordigen 28,7% van de totale beurskapitalisatie (Euronext Brussel) (wat overeenstemt met 29,4% van de genoteerde vennootschappen, vastgoedbevaks uitgezonderd¹¹);
- de totale boekwaarde van goodwill van de geselecteerde vennootschappen bedraagt 38,82% van het balanstotaal op 31 december 2010;

⁹ De sectoren en de compartimenten worden voorgesteld volgens de NYSE Euronext-classificatie.

¹⁰ De goodwill- en balansbedragen zijn uitgedrukt in duizenden euro's.

¹¹ Vastgoedbevaks werden voor deze studie buiten beschouwing gelaten omdat geen enkele vastgoedbevak beantwoordde aan het gebruikte materialiteitscriterium voor goodwill van vijf procent of meer van het balanstotaal.

- de boekwaarde van goodwill bedraagt meer dan 20% van het balanstotaal bij 46% van de geselecteerde vennootschappen.

De toegepaste onderzoeksmethodologie is dubbel: enerzijds werd voor elke geselecteerde vennootschap op basis van de publiek verstrekte informatie onderzocht in welke mate de informatie over goodwill beantwoordt aan de belangrijkste IFRS-informatievereisten; anderzijds werden de geselecteerde vennootschappen met een goodwill van 20% of meer van het balanstotaal (17 vennootschappen, met een goodwill die 96,5% vertegenwoordigt van de totale goodwill van alle geselecteerde vennootschappen) individueel bevestigd om hen toe te laten bijkomende inzichten te verschaffen in hun informatieverstrekking over goodwill.

3 Informatieverstrekking over goodwill

Ten behoeve van deze studie werd de IFRS-informatieverstrekking over goodwill door de geselecteerde vennootschappen beoordeeld aan de hand van drie thema's die bijzonder relevant geacht worden om de betrouwbaarheid te beoordelen van de door de IFRS bepaalde verwerkingswijze.

Meer bepaald gaat het om:

- de toerekening van goodwill aan (een groep van) kasstroomgenererende eenheden;
- de belangrijke veronderstellingen om de realiseerbare waarde te bepalen van de (groep van) kasstroomgenererende eenheden met toegerekende goodwill;
- de toepassing van een redelijkerwijs mogelijke wijziging in een belangrijke veronderstelling voor de bepaling van de realiseerbare waarde (gevoeligheidsanalyse).

Twee van de geselecteerde vennootschappen verschaften geen informatie over goodwill, hoewel deze voor hen van grote betekenis was (de boekwaarde van goodwill bedroeg resp. 41,99% en 50,07% van hun balanstotaal). Het gaat om vennootschappen met een beperkte beurskapitalisatie, één uit de gezondheidssector, de andere uit de technologiesector. Voor beide vennootschappen leidde deze tekortkoming niet tot enige bemerking of voorbehoud in het controleverslag.

Ondervraagd over de oorzaken van deze belangrijke tekortkoming, stelden deze vennootschappen dat zij zich niet bewust waren van de gedetailleerde informatievereisten inzake goodwill en dat zij hierop niet attent waren gemaakt door hun commissaris. Tegelijk benadrukten zij dat een waardeverminderingstest werd uitgevoerd waaruit bleek dat de boekwaarde van goodwill niet lager was dan de realiseerbare waarde.

3.1 Goodwill en (groep van) kasstroomgenererende eenheden

3.1.1 Indeling in (groepen van) kasstroomgenererende eenheden

Omdat goodwill enkel kasstromen kan opleveren in combinatie met andere activa of groepen van activa, kan een waardeverminderingstest slechts gebeuren als onderdeel van de (groep van) kasstroomgenererende eenhe(i)d(en) waaraan goodwill werd toegerekend omwille van de verwachte voordelen¹².

Een kasstroomgenererende eenheid wordt gedefinieerd als de kleinste identificeerbare groep activa die een instroom van kasmiddelen genereert die in ruime mate onafhankelijk is van de instroom van kasmiddelen van andere activa of groepen van activa. De toerekening van goodwill wordt echter beperkt tot het laagste niveau binnen de entiteit waarop goodwill wordt opgevolgd voor interne managementdoeleinden en mag niet groter zijn dan een met toepassing van IFRS 8 bepaald bedrijfssegment¹³.

Voor de indeling in (groepen van) kasstroomgenererende eenheden is oordeelsvorming noodzakelijk, wat aanleiding geeft tot een zekere mate van flexibiliteit. IAS 36, alinea 69, vermeldt volgende factoren voor de bepaling van het onafhankelijke karakter van de kasstromen: de manier waarop het management toeziet op de activiteiten van de entiteit (per productlijn, per bedrijfssegment, per locatie,...) of de manier waarop het management beslissingen neemt over het voortgezette gebruik dan wel de vervreemding van activa van de entiteit.

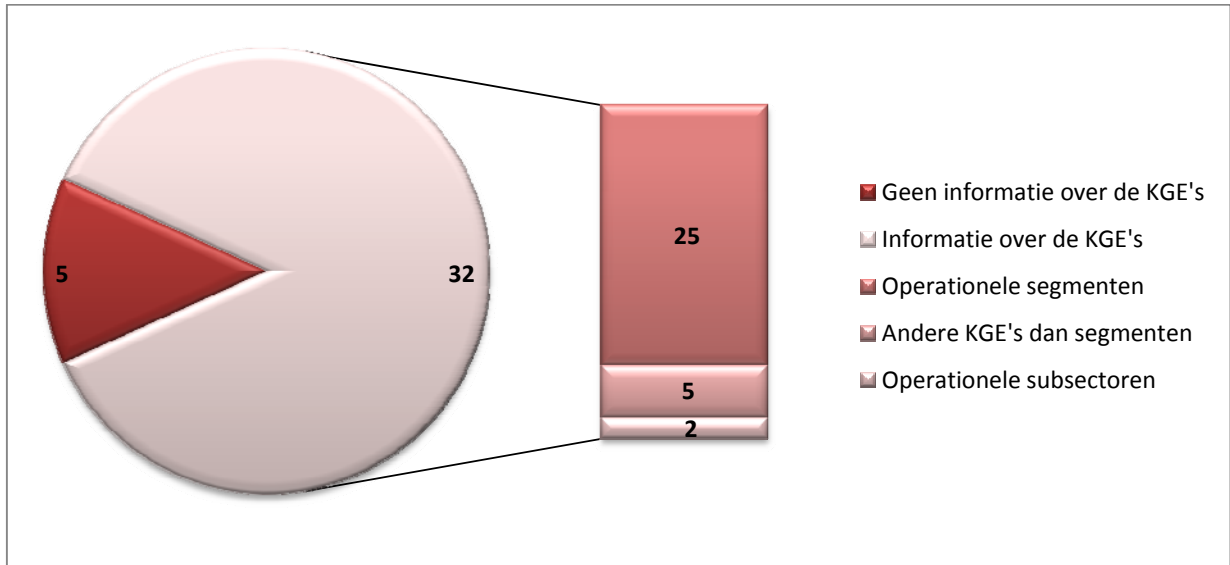
Het zal duidelijk zijn dat de samenstelling van de (groep van) kasstroomgenererende eenhe(i)d(en) waaraan goodwill wordt toegewezen, van groot belang is voor de uitvoering van de waardeverminderingstest. Een samenvoeging van kasstroomgenererende eenheden met duidelijk verschillend risicoprofiel en niet met elkaar gecorreleerde kasstromen zou er immers kunnen toe leiden dat een compensatie plaatsvindt tussen de realiseerbare waarden van performante en minder performante eenheden.

Onderstaande grafiek geeft een overzicht van de informatieverstrekking over de indeling in kasstroomgenererende eenheden.

¹² IAS 36, alinea 81

¹³ IAS 36, alinea 80

Grafiek 1 : Informatie over en beschrijving van de kasstroomgenererende eenheden (KGE's)

Bovenstaande grafiek toont dat de meeste vennootschappen (32 op 37, of 86,5%) informatie hebben gepubliceerd over hun KGE's. Bij het merendeel van die vennootschappen (25 van de 32 die informatie over hun KGE's hebben gepubliceerd) vallen KGE's en operationele segmenten samen. Daartoe behoren 4 BEL 20-vennootschappen en, wat beurskapitalisatie betreft, 6 "blue chips", 10 "mid caps" en "8 small caps". De best vertegenwoordigde sectoren - met elk 19% - zijn de sectoren van de gezondheidszorg, de consumptiegoederen, de consumentendiensten en de technologie.

Daarna volgt de sector van de industrie met 16%. De overige sectoren (basismaterialen, telecommunicatie en nutsdiensten) vertegenwoordigen elk slechts 3%.

Bij de 2 vennootschappen waarbij de KGE's als "operationele subsectoren" werden geïdentificeerd, is het aantal KGE's groter dan het aantal segmenten. Bijgevolg konden meer gedetailleerde informatie over en meer specifieke kenmerken van die KGE's worden verstrekt dan in verband met de segmenten. Zo werd een sector bijvoorbeeld per continent gedefinieerd (Segment 1 : Zuid-Amerika), terwijl de mogelijke betrokken kasstroomgenererende eenheden per land werden gedefinieerd (KGE 1 van segment 1 : Brazilië & KGE 2 van segment 1 : Bolivië). Het gaat om 2 "blue chips" die deel uitmaken van de BEL 20.

Bij de 5 overige vennootschappen kunnen kasstroomgenererende eenheden en operationele segmenten niet aan elkaar worden gelinkt. Bij die 5 vennootschappen verwijzen de kasstroomgenererende eenheden bv. naar dochterondernemingen, deelnemingen, werkzaamheden, bedrijfsonderdelen, enz. Geen van die 5 vennootschappen maakt deel uit van de BEL 20 of heeft een grote beurskapitalisatie ("blue chip") : het gaat voor 60% om vennootschappen met middelgrote kapitalisatie ("mid chips") en voor 40% om vennootschappen met kleine kapitalisatie ("small caps"). 60% van die 5 vennootschappen vertegenwoordigt de technologiesector.

Over het algemeen verstrekken de geselecteerde vennootschappen weinig informatie over de *criteria* die gehanteerd werden om de (groep van) kasstroomgenererende eenheden te bepalen. Hoewel deze informatie niet expliciet vereist wordt door IAS 36, gaat het om relevante informatie, rekening houdend met het arbitraire karakter van het indelingsproces (zie hoger).

Individuele bevraging van de geselecteerde vennootschappen met een boekwaarde van goodwill van meer dan 20% van het balanstotaal leert dat meestal geargumenteed wordt dat de kasstroomgenererende eenheden samenvallen met de operationele segmenten omdat de prestaties, de financiële positie en de kapitaaluitgaven enkel op operationeel segmentniveau worden beheerd.

Hierbij moet worden opgemerkt dat, hoewel het toezicht door het management een belangrijke factor kan zijn, de identificatie van de (groep van) kasstroomgenererende eenheden primair gebaseerd moet zijn op het criterium van onafhankelijke kasstromen.

Onderstaande tabel geeft voor de geselecteerde vennootschappen een overzicht van de verhouding tussen het aantal geïdentificeerde kasstroomgenererende eenheden waaraan goodwill is toegewezen, het aantal operationele segmenten en het aantal dochterondernemingen.

Tabel 2 : Voorstelling van het aantal dochterondernemingen, segmenten en KGE's

Vennootschappen	Dochter- ondernemingen	Segmenten	KGE's	Seg = KGE's	Seg > KGE's	Seg < KGE's
Vennootschap 1	47	7	10	0	0	1
Vennootschap 2	114	3	3	1	0	0
Vennootschap 3	67	4	4	1	0	0
Vennootschap 4	45	2	2	1	0	0
Vennootschap 5	63	5	5	1	0	0
Vennootschap 6	10	3	3	1	0	0
Vennootschap 7	69	5	6	0	0	1
Vennootschap 8	7	1	1	1	0	0
Vennootschap 9	54	4	4	1	0	0
Vennootschap 10	4	1	1	1	0	0
Vennootschap 11	18	2	2	1	0	0
Vennootschap 12	45	5	5	1	0	0
Vennootschap 13	36	2	2	1	0	0
Vennootschap 14	13	2	6	0	0	1
Vennootschap 15	2	2	2	1	0	0
Vennootschap 16	33	4	4	1	0	0
Vennootschap 17	30	4	4	1	0	0
Vennootschap 18	4	1	2	0	0	1
Vennootschap 19	72	4	4	1	0	0
Vennootschap 20	19	2	2	1	0	0
Vennootschap 21	15	8	1	0	1	0
Vennootschap 22	29	2	6	0	0	1
Vennootschap 23	31	4	4	1	0	0
Vennootschap 24	0	1	1	1	0	0
Vennootschap 25	23	2	4	0	0	1
Vennootschap 26	9	1	1	1	0	0
Vennootschap 27	24	2	2	1	0	0
Vennootschap 28	8	4	4	1	0	0
Vennootschap 29	123	1	1	1	0	0
Vennootschap 30	11	2	2	1	0	0
Vennootschap 31	30	2	2	1	0	0
Vennootschap 32	12	2	4	0	0	1
Totaal	1067	94	104	24	1	7
Gemiddelde	33	2,9	3,2	-	-	-

De steekproefgroep is teruggebracht tot 32 vennootschappen die voldoende duidelijke informatie over hun dochterondernemingen, operationele sectoren en KGE's hadden gepubliceerd. Bij 75% (of 24) van die vennootschappen stemt het aantal segmenten en het aantal KGE's overeen.

Bij één vennootschap (3%) is het aantal KGE's kleiner dan het aantal segmenten. Voor die vennootschap kan worden vastgesteld dat de goodwill volledig werd toegerekend aan de activiteiten van 1 van de 8 geïdentificeerde operationele segmenten van de groep. Aangezien op dit moment geen enkele andere goodwill is toegerekend aan de overige operationele segmenten van de emittent, is het niet mogelijk zich uit te spreken over enige concordantie tussen alle operationele segmenten en de KGE's. Bij de overige vennootschappen, die de resterende 22% vertegenwoordigen, overtreft het aantal KGE's het aantal operationele segmenten.

Gelet op de gemiddelden van de segmenten en de KGE's, blijkt zich inderdaad een parallellisme af te tekenen tussen operationeel segment en KGE : per emittent blijken er gemiddeld 3 operationele segmenten te zijn voor 3 KGE's.

Met toepassing van IAS 1, alinea 112 c, kan van de vennootschappen worden verwacht dat zij in hun toelichting voldoende inzicht zouden verschaffen in het door hen gevolgde identificatieproces van de kasstroomgenererende eenheden.

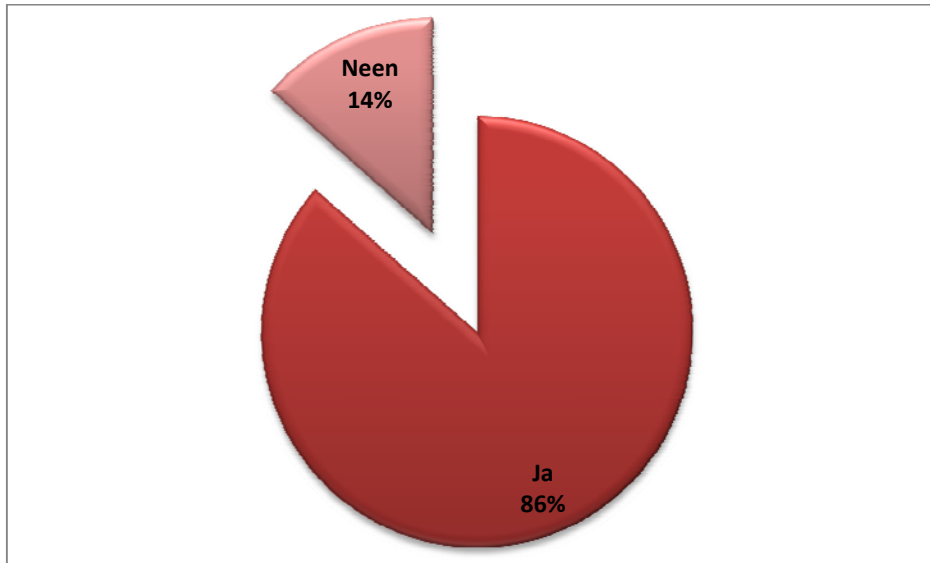
De FSMA is van oordeel dat de informatieverstrekking over de toerekening van goodwill inzicht idealiter zou moeten verschaffen in de bedrijfsonderdelen waarvan verwacht wordt dat zij een extra rendement zullen opleveren, maar tegelijk ook in het risico van bijzonder waardeverminderverslies waaraan deze activiteiten zijn onderworpen.

3.1.2 Toerekening van goodwill aan (een groep van) kasstroomgenererende eenheden

IAS 36, alinea 134 a, bepaalt dat de boekwaarde moet worden verstrekt van de aan elke (groep van) kasstroomgenererende eenhe(i)d(en) toegerekende goodwill die significant is in vergelijking met de totale boekwaarde van goodwill.

Onderstaande grafiek geeft een overzicht van deze toerekening door de geselecteerde vennootschappen.

Grafiek 2 : Toerekening van goodwill aan KGE's

86% van de geselecteerde vennootschappen verstrekten een volledige reconciliatie van de totale boekwaarde van goodwill met de boekwaarde van goodwill toegerekend aan de geïdentificeerde kasstroomgenererende eenheden.

Tabel 3: Toerekening van goodwill aan een KGE (uitgedrukt in percentage)

Hoogste toerekeningspercentage (%) van goodwill aan een KGE			
Vennootschap 1	62%	Vennootschap 17	40%
Vennootschap 2	67%	Vennootschap 18	100%
Vennootschap 3	98%	Vennootschap 19	100%
Vennootschap 4	62%	Vennootschap 20	45%
Vennootschap 5	56%	Vennootschap 21	100%
Vennootschap 6	83%	Vennootschap 22	39%
Vennootschap 7	93%	Vennootschap 23	41%
Vennootschap 8	56%	Vennootschap 24	100%
Vennootschap 9	72%	Vennootschap 25	58%
Vennootschap 10	74%	Vennootschap 26	84%
Vennootschap 11	100%	Vennootschap 27	41%
Vennootschap 12	100%	Vennootschap 28	100%
Vennootschap 13	45%	Vennootschap 29	57%
Vennootschap 14	100%	Vennootschap 30	100%
Vennootschap 15	99%	Vennootschap 31	91%
Vennootschap 16	88%	Vennootschap 32	46%

Uit dit overzicht blijkt dat een meerderheid van de geselecteerde vennootschappen (66%) het grootste deel (meer dan 60%) van hun totale boekwaarde van goodwill hebben toegewezen aan één geïdentificeerde kasstroomgenererende eenheid. Wellicht kan deze vaststelling worden gekoppeld aan de vaststelling dat de informatie over de basisveronderstellingen voor de bepaling van de realiseerbare waarde van de kasstroomgenererende eenheden meestal niet per geïdentificeerde kasstroomgenererende eenheid wordt gespecificeerd (zie infra).

De FSMA wijst erop dat bij gebrek aan deze reconciliatie geen inzicht mogelijk is in de associatie van goodwill met de betrokken bedrijfsactiviteit en het daarmee verbonden risicoprofiel.

3.2 Realiseerbare waarde van de (groepen van) kasstroomgenererende eenheden

3.2.1 Bedrijfswaarde of reële waarde minus verkoopkosten

IAS 36, alinea 18, definieert de realiseerbare waarde van een kasstroomgenererende eenheid als de hoogste waarde van, enerzijds, de reële waarde minus verkoopkosten en, anderzijds, de bedrijfswaarde. Indien één van beide waarden de boekwaarde van de kasstroomgenererende eenheid overschrijdt, moet er geen bijzondere waardevermindering worden opgenomen en is het bijgevolg niet nodig om de andere waarde te bepalen.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de keuze van de geselecteerde vennootschappen om de realiseerbare waarde te bepalen op grond van de bedrijfswaarde of van de reële waarde minus verkoopkosten.

Tabel 4 : Bepaling van de realiseerbare waarde

	Realiseerbare waarde				
	Beide	Reële waarde minus		Geen informatie	Totaal
verkoopkosten		Bedrijfswaarde			
Consumptiegoederen	-	1	6	-	7
Blue Chips	-	1		-	1
Mid Caps	-	-	1	-	1
Small Caps	-	-	5	-	5
Industrie	-	1	6	-	7
Mid Caps	-	1	2	-	3
Small Caps	-	-	4	-	4
Basismaterialen	-	-		1	1
Blue Chips	-	-		1	1
Gezondheidszorg	-	-	7	-	7
Blue Chips	-	-	1	-	1
Mid Caps	-	-	4	-	4
Small Caps	-	-	2	-	2
Nutsdiensten	-	1	-	-	1
Blue Chips	-	1	-	-	1
Consumentendiensten	1	-	5	-	6
Blue Chips	1	-	2	-	3
Mid Caps	-	-	2	-	2
Small Caps	-	-	1	-	1
Technologie	1	1	4	1	7
Mid Caps	-	-	1	1	2
Small Caps	1	1	3	-	5
Telecommunicatie	-	-	1	-	1
Blue Chips	-	-	1	-	1
Totaal	2	4	29	2	37

De meeste vennootschappen hebben ervoor geopteerd de realiseerbare waarde van hun KGE's op basis van de bedrijfswaarde te bepalen (29 vennootschappen uit de steekproefgroep, of 83% van de vennootschappen die informatie publiceerden over hun bedrijfswaarde).

Twee vennootschappen hebben ervoor geopteerd om de reële waarde (minus verkoopkosten) én de gebruikswaarde te gebruiken als realiseerbare waarde, in functie van de betrokken KGE (m.a.w. om beide methodes te combineren).

Vier vennootschappen hebben de reële waarde als basis gebruikt om de realiseerbare waarde van hun KGE's te bepalen.

Twee vennootschappen hebben geen informatie over de realiseerbare waarde gepubliceerd (i.e. 5,4% van de steekproefgroep). Het zijn overigens ook die 2 vennootschappen die weinig informatie over hun goodwill hebben verstrekt.

Waarom de meerderheid van de geselecteerde vennootschappen in eerste instantie heeft gekozen voor de bedrijfswaarde om de realiseerbare waarde te bepalen, is niet meteen duidelijk. Hoewel het bestaan van een actieve markt of van een bindende verkoopovereenkomst niet noodzakelijk is voor de bepaling van de reële waarde van een kasstroomgenererende eenheid (IAS 36, alinea 26), kan worden vermoed dat de keuze verband houdt met de moeilijkheid om, voor meestal niet homogeen samengestelde kasstroomgenererende eenheden, over vergelijkbare marktprijzen te kunnen beschikken of deze aan de hand van marktverwachtingen te kunnen construeren.

3.2.2 Bepaling van de realiseerbare waarde

In BC IAS 36, 201-205, benadrukt de IAS Board de *relevantie* van de informatie die toelaat de betrouwbaarheid te beoordelen van de door het management gebruikte schattingen ter ondersteuning van de boekwaarde van goodwill. Niettemin werd een evenwicht betracht tussen deze doelstelling van relevante informatieverstrekking en de omvang of de vertrouwelijkheid ervan.

Daarom wordt in de uiteindelijk vereiste toelichtingen tegemoetgekomen aan het bezwaar om geen gedetailleerde berekeningen van de realiseerbare waarde te verstrekken omdat deze meestal te complex zouden zijn (en slechts tot een reeks van waarden zouden leiden) en commercieel of juridisch nadeel zouden kunnen veroorzaken.

Bijgevolg bevat IAS 36 geen verplichting om informatie te verstrekken over *de waarde* toegekend aan elke belangrijke veronderstelling waarop het management zich baseerde om de realiseerbare waarde te bepalen tenzij, in het kader van de gevoeligheidsanalyse, een redelijkerwijs mogelijke wijziging in een basisveronderstelling tot gevolg zou hebben dat de boekwaarde van goodwill hoger zou zijn dan de realiseerbare waarde ervan.

De FSMA beklemtoont dat deze IFRS-optie voor beschrijvende informatie er niet mag toe leiden dat de toelichtende informatie over de bepaling van de realiseerbare waarde een beschrijving zonder inhoud ("boiler plate description") zou worden. Het volstaat daartoe te verwijzen naar het bij IAS 36 gevoegde toelichtingsvoorbeeld ("Illustrative example 9")¹⁴ dat beantwoordt aan de IFRS-verwachtingen ter zake.

3.2.2.1 Realiseerbare waarde gebaseerd op de bedrijfswaarde

De bedrijfswaarde van een kasstroomgenererende eenheid wordt door IAS 36, alinea 6, gedefinieerd als de contante waarde van de door het management meest waarschijnlijk geachte toekomstige kasstromen van de eenheid.

De kasstroomprognoses moeten¹⁵:

- gebaseerd zijn op redelijke en gefundeerde veronderstellingen die de beste inschatting door het management zijn van de economische omstandigheden gedurende de gebruiksduur;

¹⁴ IAS 36 IE, example 9.

¹⁵ IAS 36, alinea's 33-38

- gebaseerd zijn op de recentste door het management goedgekeurde budgetten met uitsluiting van toekomstige reorganisaties waartoe de onderneming zich nog niet verbonden heeft;
- kasstromen uitsluiten die voortvloeien uit financieringsactiviteiten, winstbelastingen of prestatieverhogende of -verbeterende investeringen;
- rekening houden met de dagelijkse onderhoudskosten en de overheadkosten die direct of op een redelijke en consistente wijze kunnen worden toegewezen.

IAS 36, alinea 134 d, bepaalt welke toelichtingen over deze kasstroomprognoses moeten worden verstrekt voor *elke* kasstroomgenererende eenheid waarvan de toegerekende goodwill materieel is in vergelijking met de totale boekwaarde van goodwill.

Hierna worden de onderzoeksresultaten beschreven voor elk onderdeel van deze informatieverstrekking.

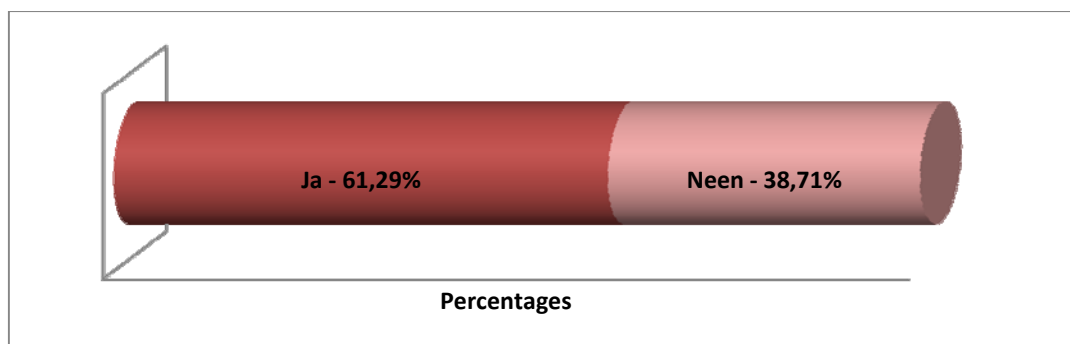
3.2.2.1.1. Belangrijke veronderstellingen van kasstroomprognose

IAS 36, alinea 134 d(i), bepaalt dat voor elke kasstroomgenererende eenheid met belangrijke goodwill informatie moet worden verstrekt over elke belangrijke veronderstelling waarop het management zijn kasstroomprognose heeft gebaseerd.

Redelijkerwijs mag ervan worden uitgegaan dat deze veronderstellingen verband zouden houden met de verwachtingen over de bepalende factoren van de kasstroomprognose zoals omzet, operationele kosten, marges, bedrijfskapitaal, ...

Onderstaande grafiek geeft een overzicht van de naleving van deze toelichtingsvereiste.

Grafiek 3 : Beschrijving van de belangrijke veronderstellingen

Uit het onderzoek blijkt dat in een aantal gevallen (39%), enerzijds, een inzichtelijke beschrijving van de belangrijke veronderstellingen ontbreekt en, anderzijds, geen specifieke informatie wordt verstrekt per kasstroomgenererende eenheid met belangrijke goodwill.

In deze gevallen blijft de informatie meestal beperkt tot de volgende standaardzin : "*de kasstroomprognose is gebaseerd op een door het management goedgekeurd financieel plan voor de komende x jaar*".

In de gevallen (61%) waarin wel een beschrijving van de basisveronderstellingen wordt gegeven, worden o.m. verwachtingen vermeld inzake verkoopsvolume, marge, marktaandeel, EBIT, grondstoffenprijs, langetermijnrente, wisselkoers, bedrijfskapitaal.

Individuele bevraging van de geselecteerde vennootschappen met een boekwaarde van goodwill van meer dan 20% van het balanstotaal, leert dat:

- een meerderheid van de vennootschappen van oordeel is voldoende inzicht te verschaffen in de basisveronderstellingen;
- een minderheid van de vennootschappen zich ertoe verbindt om in een volgende verslaggeving de vereiste informatie aan te passen;
- de informatievereisten inzake belangrijke veronderstellingen vaak verward worden met de informatievereisten over groeipercentage en disconteringsvoet, omdat geoordeeld wordt dat zij de grootste impact zouden hebben op de bepaling van de bedrijfswaarde. Belangrijke veronderstellingen worden door IAS 36, alinea 134 d (i), inderdaad in algemene termen gedefinieerd als veronderstellingen waarop de realiseerbare waarde snel reageert, doch IAS 36, alinea 134 d (iv) en (v), vereisen dat, omwille van hun veronderstelde belangrijkheid, *afzonderlijk* gerapporteerd wordt over groeipercentage en disconteringsvoet.

In het licht van de hiervoor beschreven onderzoeksresultaten dringt de FSMA er bij de betrokken vennootschappen op aan dat zij voldoende inzicht zouden verschaffen in de belangrijke veronderstellingen van kasstroomprognose, in voorkomend geval, gespecificeerd voor elke kasstroomgenererende eenheid met een belangrijk toegerekende goodwill.

3.2.2.1.2. Methodes voor toekenning van waarden aan belangrijke veronderstellingen van kasstroomprognose

IAS 36, alinea 134 d (ii), bepaalt dat, voor elke kasstroomgenererende eenheid met een belangrijke goodwill, een beschrijving moet worden gegeven van de door het management gevolgde methode om (een) waarde(n) te bepalen voor elke belangrijke veronderstelling, of deze waarde(n) de ervaring uit het verleden weerge(eft)(ven) en consistent (is)(zijn) met externe informatiebronnen en, zo nee, hoe en waarom er afgeweken wordt van ervaringen uit het verleden of externe informatiebronnen.

Om de basisveronderstellingen inhoudelijk vorm te geven moet precies worden toegelicht waarop het management zich heeft gebaseerd om waarden toe te kennen aan de bepalende factoren van de basisveronderstellingen. Zo moet o.m. worden beschreven welke bepalende gegevens in aanmerking werden genomen voor de verwachte inschatting van de basisveronderstellingen, zoals omzetcijfer, marges, kostenbeheersing, optimalisatie van bedrijfskapitaal, indekkingen, ...

Bovendien moet worden verduidelijkt of daarbij is rekening gehouden met de ervaring uit het verleden en externe informatiebronnen.

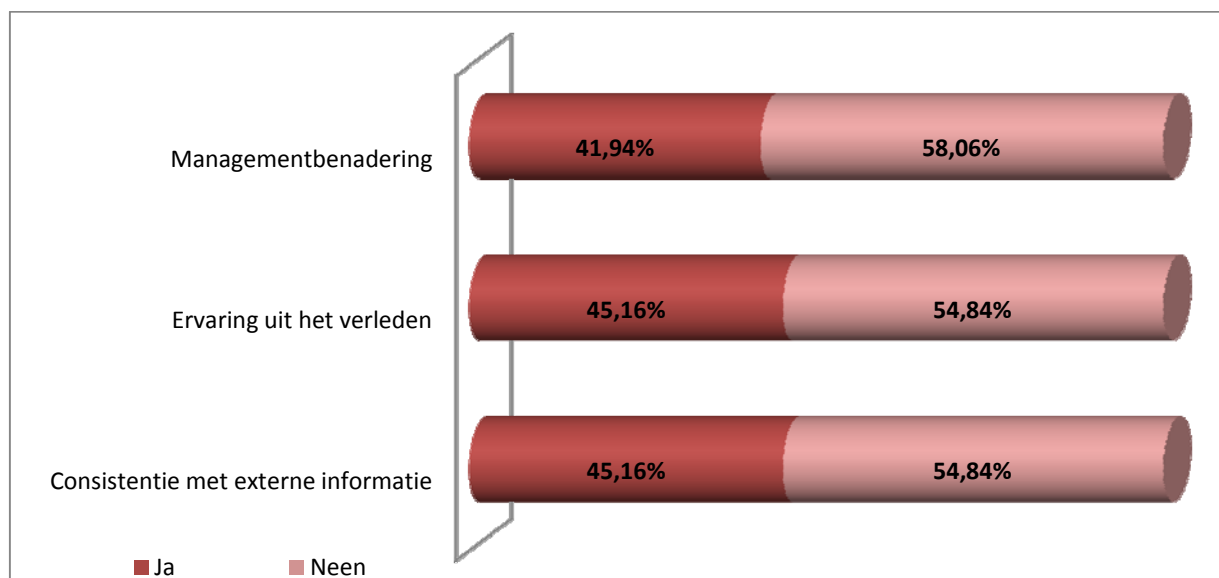
Inzake de ervaring uit het verleden preciseert IAS 36, alinea 34, dat, enerzijds, een verschillenanalyse moet worden gemaakt tussen kasstroomprognoses uit het verleden en de actuele kasstromen en, anderzijds, de kasstroomprognoses op grond van deze verschillenanalyse moeten aangepast worden, indien passend.

Opdat deze toelichting zinvol zou zijn, beveelt de FSMA aan om, in voorkomend geval, met toepassing van IAS 8, alinea's 32-39, enige aanduiding te geven over het effect van de aanpassingen die gebeuren op grond van de ervaring uit het verleden.

Inzake de consistentie met externe informatiebronnen wijst de FSMA erop dat deze vereiste moet worden begrepen in de context van de door IAS 36 gedefinieerde bedrijfswaarde: deze is immers geen zuivere entiteitsgebonden waarde ("entity-specific value") aangezien marktgegevens moeten worden gebruikt om de toe te passen disconteringsvoet te kunnen inschatten. Bijgevolg moet de bedrijfswaarde weerspiegelen hoe de markt de door het management verwachte kasstromen zou taxeren¹⁶. Bovendien dient er, omwille van de betrouwbaarheid, meer belang te worden gehecht aan externe bewijzen (IAS 36, alinea 33a).

Onderstaande grafieken geven een overzicht van de naleving van de verschillende toelichtingsvereisten.

Grafiek 4 : Naleving van de toelichtingsvereisten

Uit het onderzoek blijkt dat, net zoals voor de informatie over de basisveronderstellingen, in een aantal gevallen onvoldoende zorg wordt besteed aan een betekenisvolle beschrijving van de belangrijkste, door het management gehanteerde methodes voor toekenning van waarden en geen specifieke gegevens worden verstrekt per kasstroombegrijpende eenheid met belangrijke goodwill.

In de gevallen waarin de toegekende waarden wel voldoende worden beschreven, worden de voor de basisveronderstellingen toegepaste parameters nader toegelicht, zoals de geschatte evolutie van omzet, marges, marktaandeel, langetermijnrente, grondstoffen, wisselkoersen, ...

Individuele bevraging van de geselecteerde vennootschappen met een boekwaarde van goodwill van meer dan 20% van het balanstotaal, leert o.m. dat:

- meestal onvoldoende geargumenteed wordt waarom de methodes voor de bepaling van de toegekende waarden niet transparanter worden toegelicht;

¹⁶ IAS 36, BC 60

- een (beperkt) aantal vennootschappen naar het homogene activiteits- en risicoprofiel verwijst om geen specifieke informatie te verstrekken per kasstroomgenererende eenheid;
- sommige vennootschappen naar concurrentiële, strategische of complexiteitsoverwegingen verwijzen om hun beperkte informatieverstrekking te verantwoorden.

Ook inzake de methodes voor toekenning van waarden aan belangrijke kasstroomveronderstellingen dringt de FSMA er bij de betrokken vennootschappen op aan dat zij voldoende zorg zouden besteden aan de inhoudelijke duiding, in voorkomend geval, gespecificeerd voor elke kasstroomgenererende eenheid met een belangrijk toegerekende goodwill.

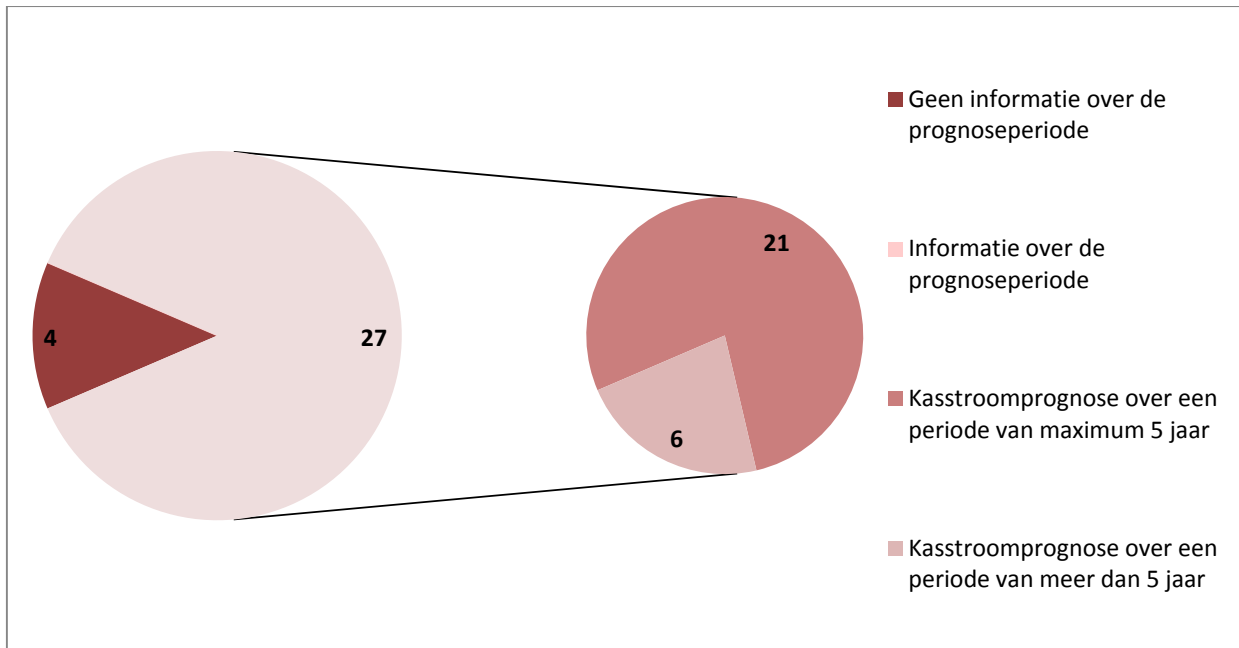
3.2.2.1.3 Periode van kasstroomprognose

IAS 36, alinea 134 d (iii), bepaalt dat, voor elke kasstroomgenererende eenheid met een belangrijke goodwill, de periode wordt vermeld waarover het management kasstromen heeft geraamd en, indien een langere periode dan vijf jaar wordt gebruikt, een verklaring daarvoor.

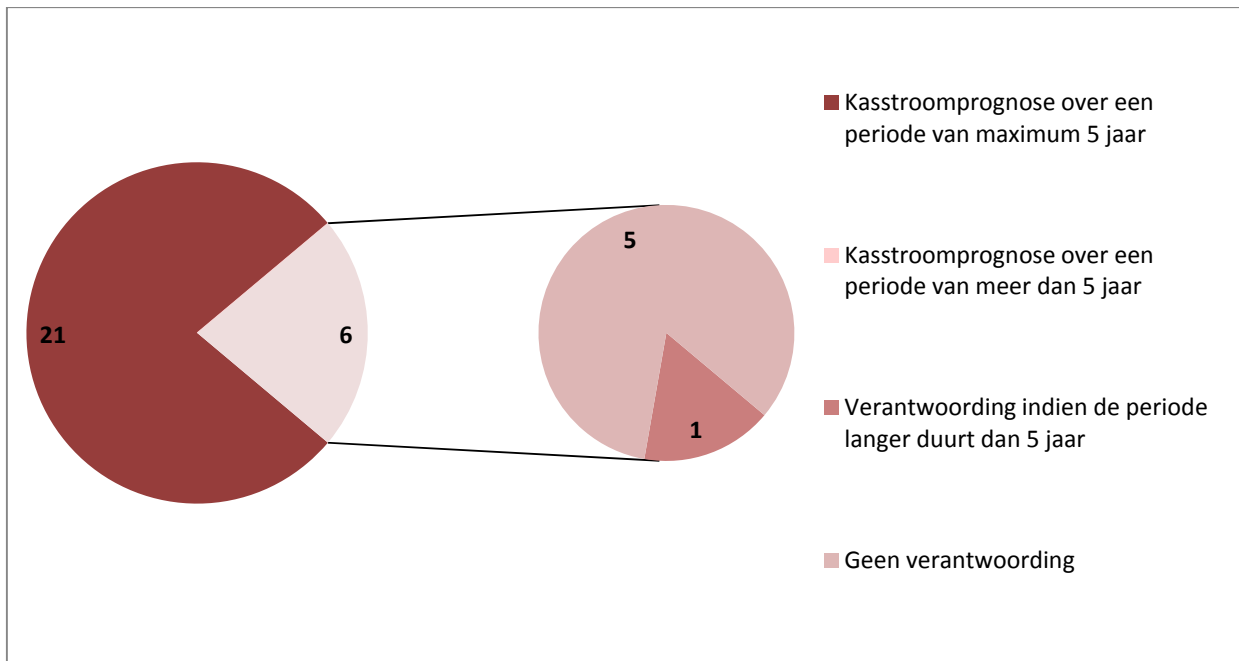
Deze beperking van de periode van kasstroomprognose tot vijf jaar vindt haar oorsprong in de opvatting dat gedetailleerde en betrouwbare kasstroomprognoses doorgaans niet beschikbaar zijn over periodes van meer dan vijf jaar (IAS 36, alinea 35).

Onderstaande grafieken geven een overzicht van de naleving van de toelichtingsvereiste inzake de periode van kasstroomprognose.

Grafiek 5 : Periode van kasstroomprognose

Grafiek 6 : Kasstroomprognose : periode van maximum 5 jaar vs. periode van meer dan 5 jaar

Grafiek 7 : Voorstelling van de periode van kasstroomprognose via de KGE's

De verplichting om informatie te publiceren over de periode van kasstroomprognose, wordt tamelijk goed nageleefd; slechts 4 vennootschappen hebben die informatie niet gepubliceerd.

Van de vennootschappen waarvoor wel een periode van kasstroomprognose is gedefinieerd, heeft meer dan 78% prognoses gemaakt over een periode van maximum 5 jaar.

De resterende 22% van de vennootschappen heeft prognoses gemaakt over een periode van meer dan 5 jaar (in hoofdzaak periodes van 7, 10 en 20 jaar). Het gaat daarbij om 6 vennootschappen: 1 vennootschap die deel uitmaakt van de BEL 20, 1 "blue chip", 2 "mid caps" en 3 "small caps". Zij zijn in hoofdzaak actief in de sectoren van de "gezondheidszorg" (50%), de "consumptiegoederen" (33%) en de "consumentendiensten" (17%).

Die prognoses over een periode van meer dan 5 jaar werden echter slechts door 1 enkele vennootschap verantwoord.

De FSMA verwacht van de vennootschappen met een kasstroomprognose van meer dan vijf jaar dat zij hierover verantwoording zouden afleggen.

3.2.2.1.4 Groeipercentage voor extrapolatie buiten de periode van kasstroomprognose

IAS 36, alinea 134 d (iv), bepaalt dat, voor elke kasstroomgenererende eenheid met een belangrijke goodwill, het groeipercentage wordt vermeld dat is toegepast voor de extrapolatie van de kasstroomprognose die buiten de periode valt waarop de recentste prognose betrekking heeft en, in voorkomend geval, een verklaring wordt gegeven voor het feit dat een hoger groeicijfer dan het gemiddelde groeicijfer op lange termijn wordt gebruikt.

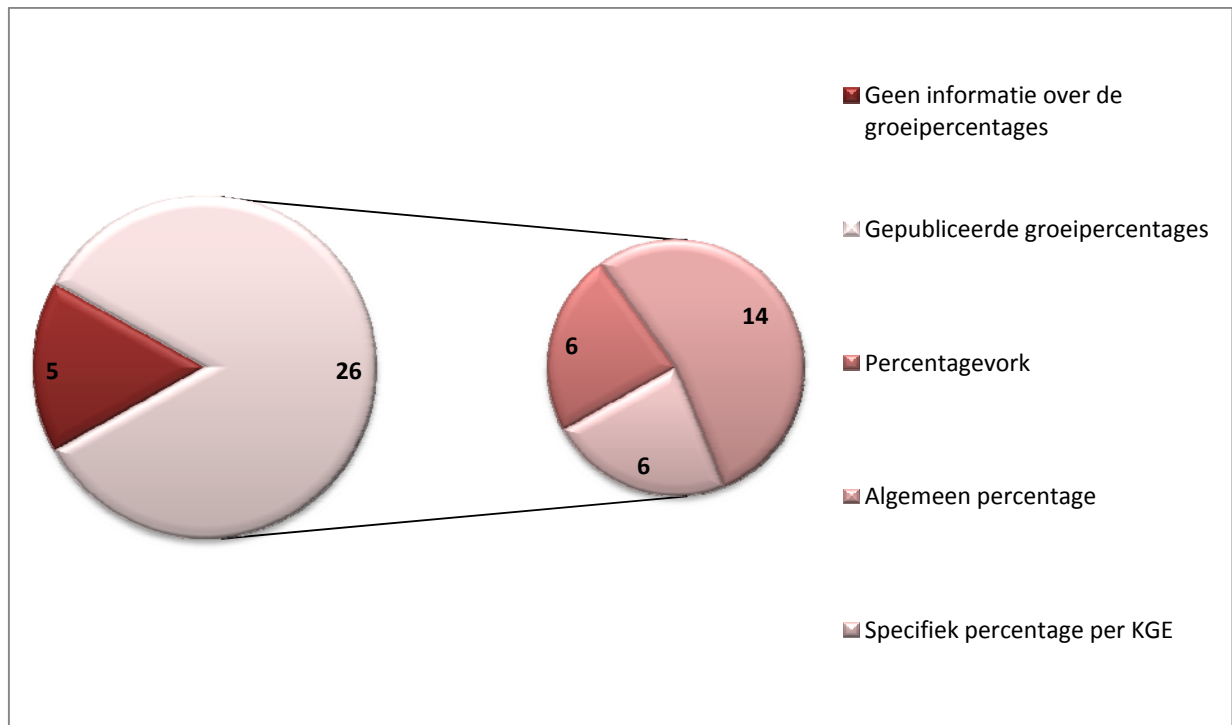
De verwachte kasstroomprognoses kunnen slechts met een zekere mate van betrouwbaarheid worden geschat voor een beperkte periode. Aangezien kasstroomgenererende eenheden meestal een onbepaalde levensduur hebben, worden de kasstromen van de laatste

prognoseperiode gekapitaliseerd in een geactualiseerde perpetuïteit, vaak aan de hand van het Gordon-groeimodel. Deze residuele waarde vormt (door de beperkte prognoseperiode en de veronderstelde groei) een zeer belangrijk bestanddeel van de totaal gewaardeerde bedrijfswaarde en bijgevolg zullen ook de veronderstellingen over de kasstroom van de laatste prognoseperiode en de geschatte groeivoet een grote impact hebben.

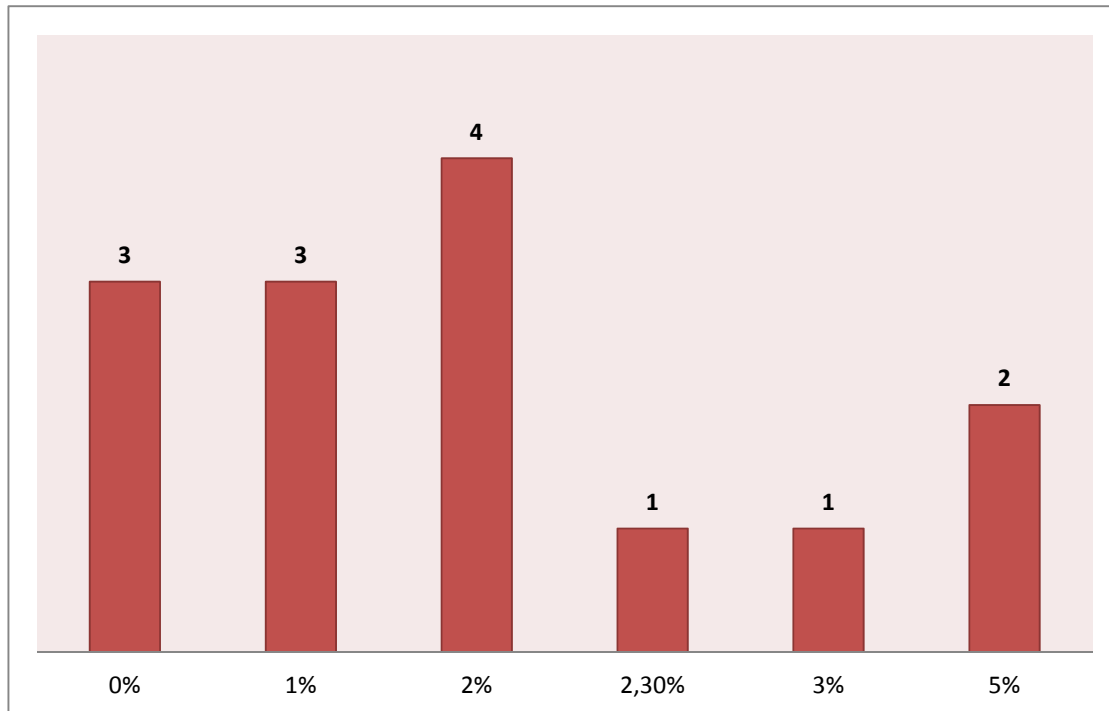
De eis om verantwoording voor het gebruik van een hoger dan het gemiddelde groeicijfer houdt verband met de opvatting dat meer dan gemiddelde groeipercentages enkel behaald kunnen worden op korte termijn, omdat deze voor nieuwe markttoetreders zullen zorgen, waardoor concurrentie ontstaat en de groei zal samenvallen met de algemene economische groei (IAS 36, alinea 37).

Onderstaande grafieken geven een overzicht van de informatieverstrekking over toegepaste groeipercentages na de periode van kasstroomprognose.

Grafiek 8 : Groeipercentages

Grafiek 9 : Algemeen groeipercentage per vennootschap

Analyse van de door de vennootschappen uit de steekproefgroep gepubliceerde groeipercentages toont aan dat in 84% van de gevallen de groeipercentages worden gepubliceerd die worden gebruikt voor de extrapolatie van de kasstroomprognose buiten de periode waarop de budgetten en prognoses betrekking hebben.

54% van de entiteiten die informatie over de gebruikte groeipercentages hebben gepubliceerd, vermeldde een algemeen groeipercentage (dat doorgaans schommelde tussen 0% en 2%). De overige 46% heeft geopteerd voor een percentagevork (23%) of een specifiek percentage per KGE (23%).

De door de meeste vennootschappen gebruikte percentages voor de extrapolatie van de kasstroomprognoses buiten de periode waarop de budgetten en prognoses betrekking hebben, zijn gelijk aan of bedragen minder dan 2,3%, wat lijkt overeen te stemmen met de gemiddelde groeipercentages op lange termijn ten tijde van het opstellen van de onderzochte jaarrekeningen. De analyse heeft overigens uitgewezen dat geen enkele vennootschap de bepaling van haar groeipercentages heeft verantwoord, wat zou kunnen betekenen dat de entiteiten menen dat de door hen bepaalde percentages niet hoger liggen dan de gemiddelde groeipercentages op lange termijn met betrekking tot de producten, de activiteitssectoren of (het)(de) land(en) waar zij actief zijn.

Individuele bevraging van de geselecteerde vennootschappen met een boekwaarde van goodwill van meer dan 20% van het balanstotaal leert dat de eindwaarde in een meerderheid van de gevallen bepaald wordt door een perpetuïteit met toepassing van het Gordon-groei-model en dat deze waarde gemiddeld 70% van de totaal geschatte bedrijfswaarde vertegenwoordigt.

3.2.2.1.5. Disconteringsvoet

IAS 36, alinea 134 d (v), bepaalt dat, voor elke kasstroomgenererende eenheid met een belangrijke goodwill, de op de kasstroomprognose toegepaste disconteringsvoet moet worden vermeld.

Volgens IAS 36, alinea 55, moet de disconteringsvoet een disconteringsvoet vóór belastingen zijn die de huidige marktbeoordelingen weerspiegelt van de tijdswaarde van geld en de specifieke risico's waarmee geen rekening is gehouden in de kasstroomprognose.

Indien de markt geen specifieke disconteringsvoet voor de kasstroomgenererende eenheid kent (wat vaak het geval zal zijn), wordt in de praktijk meestal gebruik gemaakt van de gewogen gemiddelde kapitaalkost (WACC), waarvoor de kost van het eigen en het vreemd vermogen moeten worden bepaald en gewogen voor de kapitaalstructuur.

De FSMA beveelt aan dat, rekening houdend met de uiteenlopende benaderingen en veronderstellingen voor de bepaling van de WACC, in de toelichting niet enkel de toegepaste disconteringsvoet(en) zou worden vermeld. Daartoe wordt verwezen naar de hoger beschreven doelstelling van de waardeverminderingstest en de daarvan vereiste verificerbare betrouwbaarheid.

Hierna volgt een overzicht van enkele belangrijke aandachtspunten.

De *kost van het eigen vermogen* zal veelal worden bepaald aan de hand van het "capital asset pricing model" (CAPM), waarbij veronderstellingen moeten worden gemaakt over de risicovrije rente, de marktrisicopremie en de gestandaardiseerde risicobijdrage (bèta).

Bij de keuze van de risicovrije rente moet aandacht worden besteed aan de overeenstemming met de inflatieveronderstellingen en de tijdshorizon van de verwachte kasstromen.

De keuze van de marktrisicopremie moet consistent verantwoord kunnen worden.

Voor de bepaling van de bèta moet, in voorkomend geval, aandacht worden besteed aan opgetreden wijzigende factoren (wijziging van de cycliciteit of andere), aan de specifieke activiteit van de betreffende kasstroomgenererende eenheid en aan de conversie van een financieringsbèta ("levered bèta") naar een bèta van de bedrijfsactiviteiten ("unlevered beta") die op diverse manieren kan worden bepaald (Harris Pringle, Hamada, Miles-Ezzell, ...).

De *kost van het vreemd vermogen* is de financieringskost van de onderneming die afgeleid wordt uit een optelling van de risicovrije rente (dezelfde risicovrije rente als voor de bepaling van de eigenvermogenskost) en een specifieke risicopremie die *op balansdatum* betaald zou moeten worden voor de afsluiting van een nieuwe lange-termijn-financiering.

De *verhouding eigen vermogen/vreemd vermogen* zal, zoals bepaald in IAS 36, onafhankelijk dienen te zijn van de kapitaalstructuur van de entiteit en van de financieringswijze. Derhalve zal deze verhouding worden afgeleid uit de genormaliseerde kapitaalstructuur van een vergelijkbare entiteit.

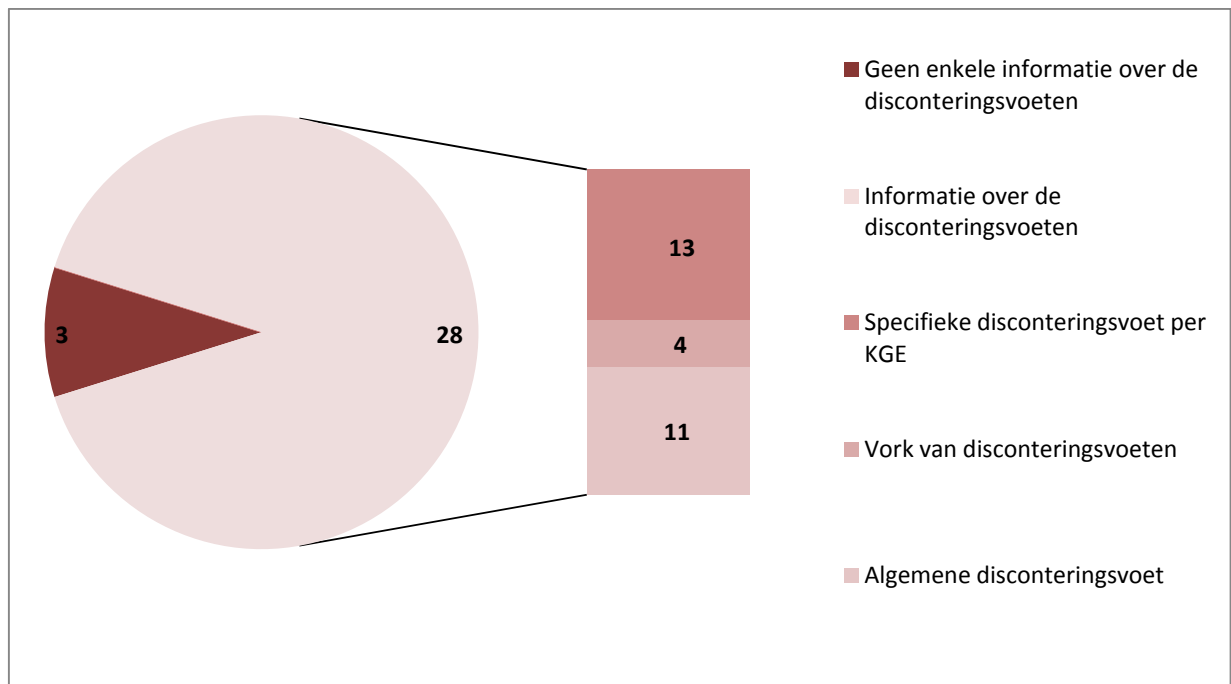
Er zou ook best enig inzicht worden verschaft in de wijze waarop wordt voldaan aan de vereiste van IAS 36, alinea 55, om een disconteringsvoet vóór belastingen toe te passen. In de praktijk wordt meestal volstaan met een vereenvoudigde berekening door deling van de disconteringsvoet na belastingen door één minus het toepasselijke belastingtarief. Indien deze

vereenvoudigde berekeningswijze wordt gebruikt, moet worden verantwoord dat de uitkomst ervan niet materieel afwijkt van een iteratieve berekeningswijze zoals beschreven in BCZ 85, IAS36.

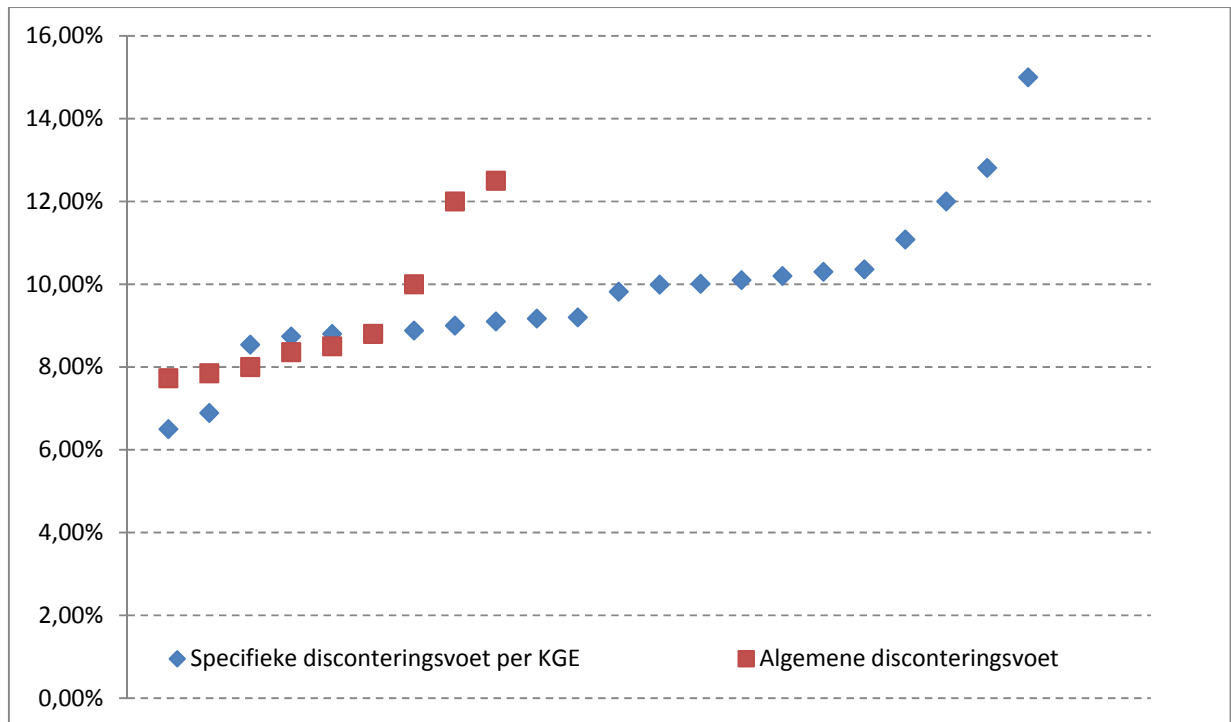
Tot slot dient te worden beklemtoond dat bijzondere aandacht moet worden besteed aan het risicoprofiel van de geïdentificeerde kasstroomgenererende eenheden. Indien deze risico's verschillend zijn, moeten ook afzonderlijke disconteringsvoeten worden toegepast.

Onderstaande grafieken geven een overzicht van de informatieverstrekking over de door de geselecteerde vennootschappen toegepaste disconteringsvoet.

Grafiek 10: Disconteringsvoeten : één enkele disconteringsvoet vs. vork van disconteringsvoeten vs. algemene disconteringsvoet

Grafiek 11: Disconteringsvoeten : algemene disconteringsvoet vs. specifieke disconteringsvoet

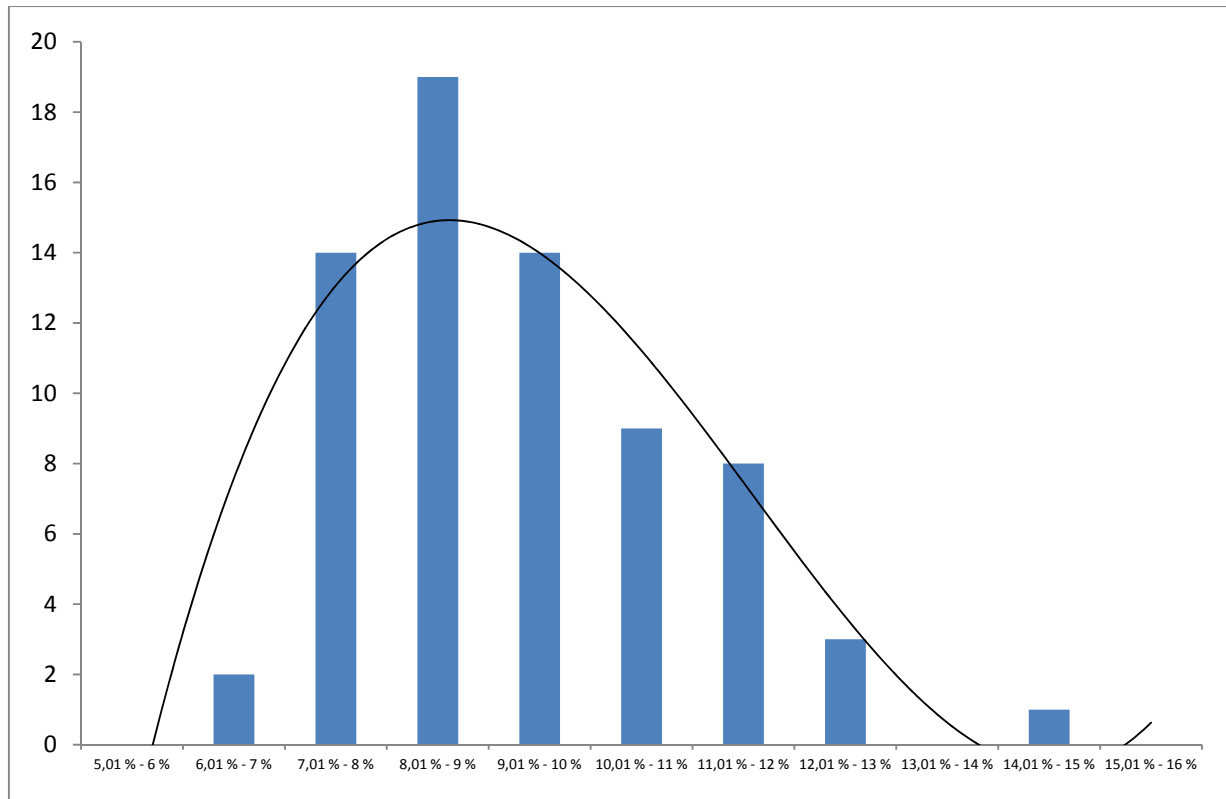

De meeste vennootschappen (meer dan 46%) hebben voor een specifieke disconteringsvoet per KGE geopteerd, terwijl 39% voor een algemene disconteringsvoet heeft geopteerd, i.e. eenzelfde disconteringsvoet voor alle KGE's.

Bovendien heeft een minderheid van de vennootschappen (14%) voor de publicatie van een vork van disconteringsvoeten geopteerd.

Tot slot heeft zo'n 10% van de betrokken vennootschappen geen informatie over de disconteringsvoeten gepubliceerd.

Grafiek 12 : Spreiding van de disconteringsvoeten¹⁷

De grafiek toont alle gebruikte disconteringsvoeten voor alle KGE's van de vennootschappen uit de steekproefgroep. Bij de vennootschappen die voor hun KGE's een vork van disconteringsvoeten hebben gepubliceerd, stemt de per KGE in aanmerking genomen disconteringsvoet overeen met het rekenkundige gemiddelde van de vork. Ook voor de emittenten die een algemene disconteringsvoet hebben gepubliceerd, is het die disconteringsvoet die voor elke KGE van de emittenten in aanmerking is genomen.

In totaal zijn er 70 disconteringsvoeten die schommelen tussen 6,01% en 15%. De schijven 7,01% - 8% (in 14 gevallen), 8,01% - 9% (in 19 gevallen) en 9,01% - 10% (in 14 gevallen) komen het vaakst voor. Samen vertegenwoordigen zij zo'n 70% van de waarnemingen. Twee andere, vaak voorkomende schijven zijn die van 10,01% - 11% (in 9 gevallen) en 11,01% - 12% (in 8 gevallen), die respectievelijk 13% en 11% vertegenwoordigen (of, samen beschouwd, 24%).

Uit de individuele bevraging van de geselecteerde vennootschappen met een boekwaarde van goodwill van meer dan 20% van het balanstotaal bleek dat voor de bepaling van disconteringsvoet inderdaad vaak gebruik de WACC wordt gebruikt. De meegedeelde gegevens lieten echter niet toe te beoordelen in welke mate de bepaling van de bepalende factoren voldoet aan de hiervoor beschreven IFRS-vereisten.

¹⁷ De voor de reeks "vork van disconteringsvoeten" vermelde disconteringsvoeten zijn de gemiddelde disconteringsvoeten voor elke vork.

3.2.2.2. Realiseerbare waarde gebaseerd op reële waarde minus verkoopkosten

Wanneer de realiseerbare waarde bepaald wordt aan de hand van de reële waarde minus verkoopkosten, schrijft IAS 36, alinea's 25-29, volgende hiërarchie voor :

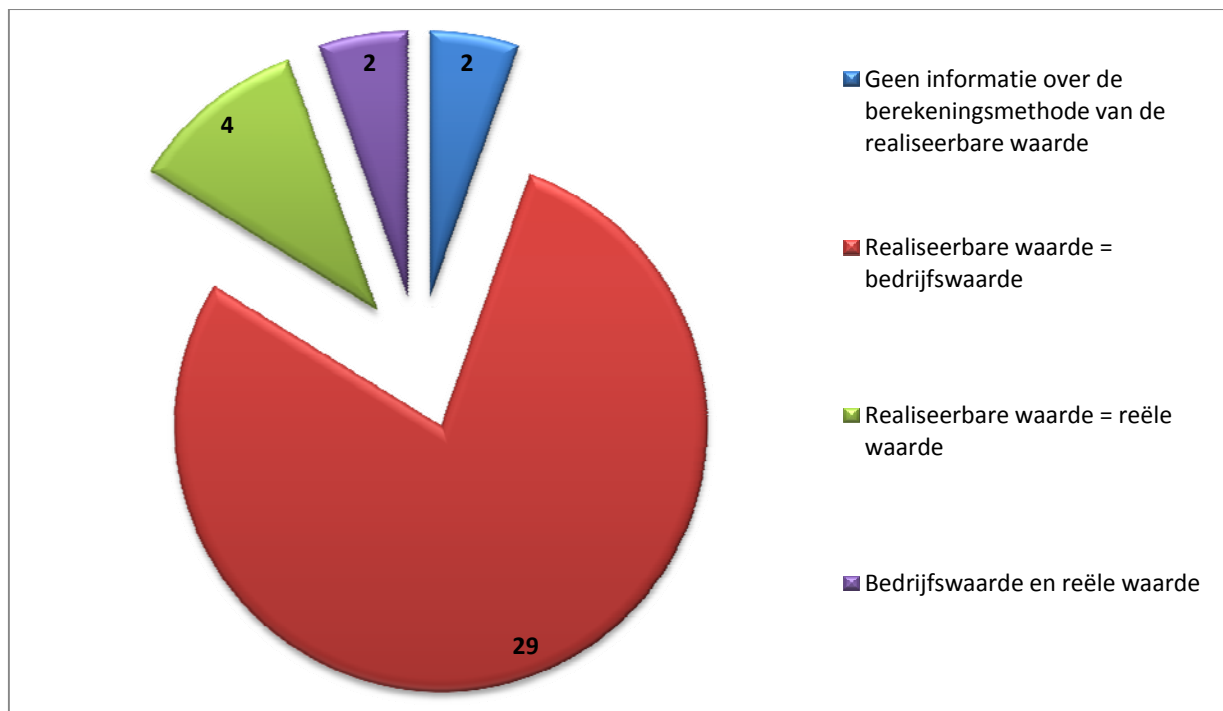
- de beste indicatie is een prijs in een bindende verkoopovereenkomst tussen onafhankelijke partijen;
- is er geen bindende verkoopovereenkomst maar wel een actieve markt, dan moet de marktprijs worden genomen (is er geen actuele biedprijs beschikbaar, dan kan de prijs van de recentste transactie een basis verschaffen);
- zijn geen van voornoemde indicatoren aanwezig, dan moet de best beschikbare informatie worden gebruikt om te komen tot het bedrag dat zou worden verkregen uit de vervreemding in het kader van een transactie tussen onafhankelijke partijen. Zoals voor de bepaling van de bedrijfswaarde kan gebruik worden gemaakt van een kasstroomprognose. Daarbij moet echter worden verzekerd dat de inputs van deze prognose overeenstemmen met de marktverwachtingen ter zake en niet met de eigen inschattingen. Belangrijke verschilpunten met de kasstroomprognose voor de bepaling van de bedrijfswaarde kunnen verband houden met de verwachtingen van marktdeelnemers over herstructureringen of capaciteitsuitbreiding of -vermindering, verwachte marges, inzichten over verwachte synergieën, ...

In tijden van economische onzekerheid moet bijzondere aandacht worden besteed aan de overeenstemming van de marktverwachtingen met de eigen inschattingen.

Indien de reële waarde minus verkoopkosten niet op een voldoende betrouwbare manier zou kunnen worden ingeschat, bepaalt IAS 36, alinea 20, dat de bedrijfswaarde van het actief als realiseerbare waarde mag worden gebruikt.

Onderstaande grafiek geeft een overzicht van de informatieverstrekking over de bepaling van de reële waarde minus verkoopkosten door de geselecteerde vennootschappen.

Grafiek 13: Realiseerbare waarden : reële waarde minus verkoopkosten

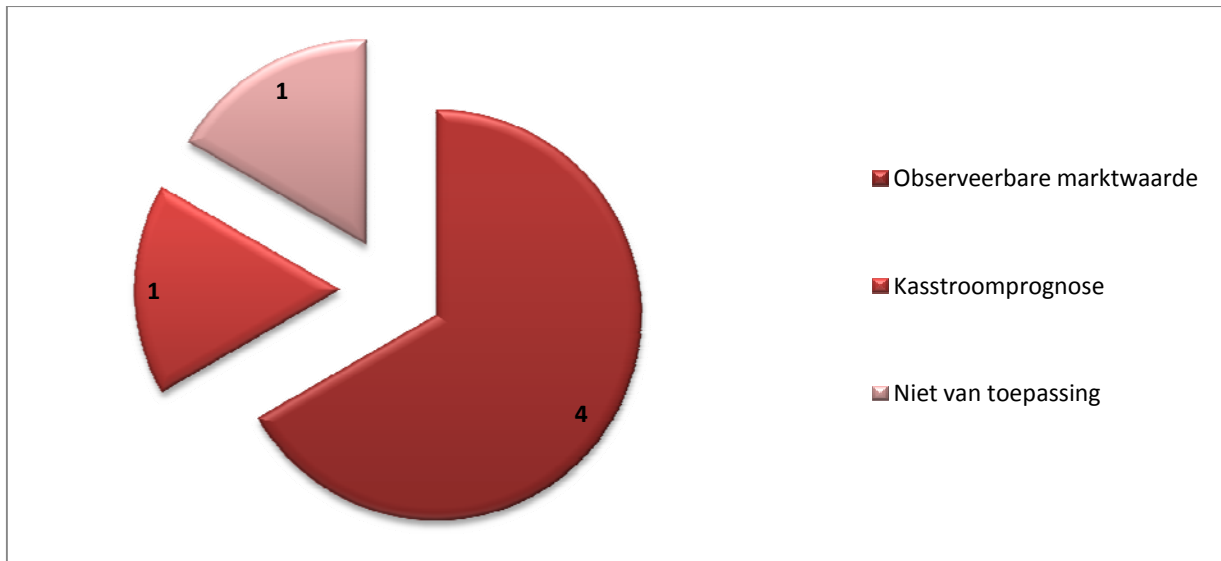
Van de oorspronkelijke steekproefgroep van 37 vennootschappen hebben 6 vennootschappen (i.e. 16%) vermeld de reële waarde (minus verkoopkosten) te hebben gebruikt bij de berekening van de realiseerbare waarde van hun KGE('s).

4 van die 6 vennootschappen (i.e. 67%) hebben het begrip "reële waarde" toegepast op al hun KGE's, terwijl de andere 2 vennootschappen beide methodes hebben gebruikt (bedrijfswaarde en reële waarde) om de realiseerbare waarde van hun KGE's te ramen. Ter zake moet nog worden opgemerkt dat één van die 2 vennootschappen de reële waarde enkel voor bepaalde van haar KGE's heeft gebruikt, terwijl de andere de methode van de reële waarde heeft gebruikt om haar op de methode van de bedrijfswaarde gebaseerde ramingen te bevestigen.

4 vennootschappen hebben bij de bepaling van de reële waarde minus verkoopkosten een observeerbare marktprijs gebruikt. Eén vennootschap vermeldt een model voor geactualiseerde kasstroomprognose te hebben gebruikt.

Met de laatste vennootschap is geen rekening gehouden bij de analyse, omdat zij duidelijk heeft aangegeven de methode van de reële waarde te hebben gebruikt, terwijl ze voor louter interne doeleinden de methode van de bedrijfswaarde had gebruikt.

Grafiek 14: Reële waarde minus verkoopkosten : observeerbare marktwaarde vs. kasstroomprognose

Wat de 4 vennootschappen betreft die naar een observeerbare marktprijs verwijzen, blijkt uit de analyse dat:

- één enkele vennootschap naar het begrip "aandeelprijs" verwijst als observeerbare marktwaarde; daarnaast werd geen andere informatie verstrekt;
- terwijl de 3 andere vennootschappen vermelden observeerbare marktwwaarden te hebben gebruikt, zoals " voor soortgelijke ondernemingen op de markt betaalde winstmultiples", "waarderingen tegen marktprijs op basis van de aandelenkoers van de vennootschap", "marktmultiples berekend onder verwijzing naar de multiples van genoteerde vennootschappen uit de sector en vergeleken met recente transacties", zij een reeks veronderstellingen publiceren in verband met het disconteringsmodel voor kasstromen, wat niet coherent lijkt met de door hen gekozen methodologie. IAS 36, alinea 134, e, stelt duidelijk dat de entiteit enkel (i) een beschrijving van elke belangrijke veronderstelling waarop het management zijn bepaling van de reële waarde minus verkoopkosten heeft gebaseerd, en (ii) een beschrijving van de methode van het management om de aan elke belangrijke veronderstelling toegekende waarde(n) te bepalen, [...], moet verstrekken indien de reële waarde minus verkoopkosten niet bepaald is aan de hand van een waarneembare marktprijs voor de (groep van) eenhe(i)d(en).

Tot slot ziet voor de laatste vennootschap die voor een model van kasstroomprognose heeft geopteerd, de informatieverstrekking er als volgt uit : (i) de belangrijke veronderstellingen zoals inflatie, wisselkoersen, verkoopvolumes, ..., (ii) de methode van het management om de waarden van de belangrijke veronderstellingen te bepalen die niet duidelijk blijken te zijn vastgesteld, maar waarover kan worden opgemerkt dat zij de ervaringen uit het verleden weerspiegelen en met externe informatiebronnen overeenstemmen, (iii) de periode waarover kasstroomprognose worden opgemaakt, nl. 10 jaar, (iv) het groeipercentage dat niet wordt

verstrekt, en (v) de gepubliceerde disconteringsvoet die niet per KGE wordt gespecificeerd, maar waarvoor een vork van percentages wordt gegeven die schommelen tussen 6% en 21,2%.

3.3 Redelijkerwijs mogelijke wijziging van de realiseerbare waarde

IAS 36, alinea 134 f, bepaalt dat volgende gegevens verstrekt moeten worden indien een *redelijkerwijs mogelijke wijziging* van een belangrijke veronderstelling ertoe zou leiden dat de boekwaarde van de kasstroomgenererende eenheid groter zou zijn dan de realiseerbare waarde ervan:

- het bedrag waarmee de realiseerbare waarde de boekwaarde overschrijdt;
- de waarde die aan de belangrijke veronderstelling is toegekend;
- het bedrag waarmee deze waarde moet wijzigen, na opname van eventuele gevolgen van die wijziging voor de andere gebruikte variabelen om de realiseerbare waarde te bepalen, zodat de realiseerbare waarde gelijk is aan de boekwaarde.

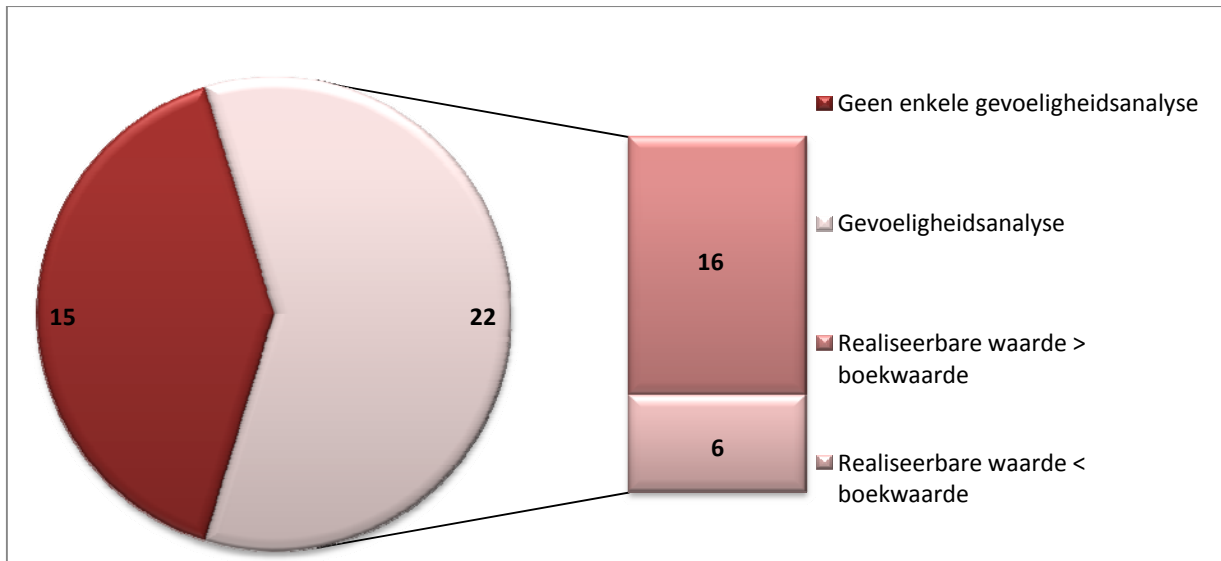
Deze gevoeligheidsanalyse heeft als doel toe te lichten welke soort wijziging van een basisveronderstelling tot de opname van een waardevermindering van goodwill zou leiden.

De FSMA is van oordeel dat het criterium voor de uitvoering van deze gevoeligheidsanalyse niet te strikt mag worden opgevat. Een redelijkerwijs mogelijke wijziging hoeft immers niet noodzakelijk te betekenen dat deze wijziging ook waarschijnlijk wordt geacht. Zeker in tijden van economische onzekerheid moet duidelijk worden gecommuniceerd over de basisveronderstellingen en hun inherente onzekerheid. Daarbij kan het ook aangewezen zijn om, afhankelijk van de correlatie tussen de verschillende veronderstellingen, de gevoeligheidsanalyse niet tot één enkele veronderstelling te beperken, maar het gecombineerd effect van een wijziging op een aantal gecorreleerde veronderstellingen te analyseren.

Bovendien beveelt de FSMA aan dat, omwille van het vereiste inzicht, de informatieverstrekking niet zou worden beperkt tot de vaststelling dat "het management geoordeeld heeft dat een redelijkerwijs mogelijke wijziging van een basisveronderstelling niet tot een waardevermindering zou leiden". In dergelijk geval zou tenminste moeten worden verantwoord waarom een uitvoerigere informatieverstrekking niet noodzakelijk wordt geacht. Zo niet, zou enig inzicht ontbreken in de veronderstelde wijzigingen van de basisveronderstellingen die in aanmerking werden genomen, en in de kwantificering ervan.

Onderstaande grafieken geven een overzicht van de informatieverstrekking over de toegepaste gevoeligheidsanalyse door de geselecteerde vennootschappen.

Grafiek 15: Gevoeligheidsanalyse van de belangrijke veronderstellingen

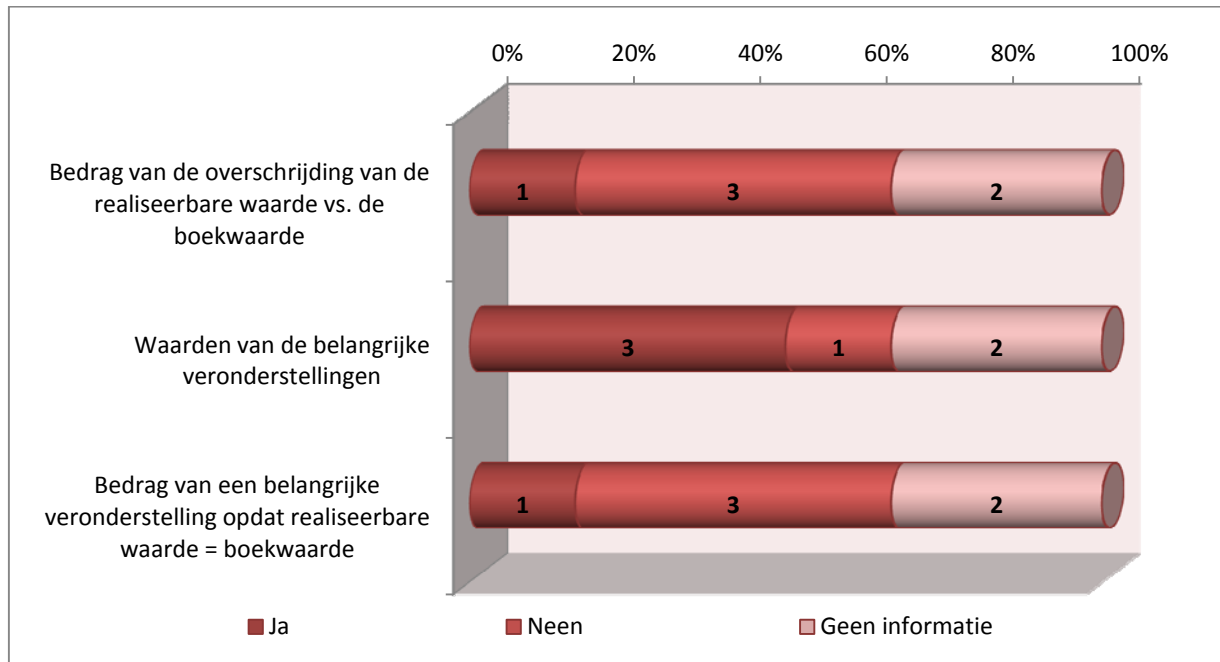

15 van de 37 vennootschappen uit de steekproefgroep (i.e. meer dan 40%) hebben geen gevoeligheidsanalyse van de belangrijke veronderstellingen gepubliceerd.

Bij 22 andere vennootschappen luidde de conclusie van hun gevoeligheidsanalyse dat een redelijkerwijs mogelijke wijziging van een belangrijke veronderstelling niet tot gevolg zou hebben dat de boekwaarde van de KGE's hun realiseerbare waarde zou overschrijden.

Bij de resterende 6 vennootschappen (i.e. bij meer dan 15%) zou een dergelijke wijziging er wel degelijk kunnen toe leiden dat de boekwaarde van de KGE's hun realiseerbare waarde zou overschrijden.

Grafiek 16: Informatieverstrekking bij een redelijkerwijs mogelijke wijziging van een belangrijke veronderstelling die tot gevolg zou hebben dat de boekwaarde de realiseerbare waarde zou overschrijden

2 van de 6 betrokken vennootschappen (i.e. meer dan 30%) hebben totaal geen aanvullende informatie verstrekt over hun gevoeligheidsanalyse.

Eén enkele vennootschap heeft alle gevraagde informatie verstrekt.

De 3 overige vennootschappen hebben enkel weinig gedetailleerde informatie gepubliceerd die slechts gedeeltelijk overeenstemt met de door de IAS-norm vereiste informatie.

Individuele bevraging van de vennootschappen met een boekwaarde van goodwill van meer dan 20% van het balanstotaal wees uit dat vooral de basisveronderstellingen inzake groeipercentage en disconteringsvoet aan een gevoeligheidsanalyse werden onderworpen.

4 Opname van bijzonder waardeverminderversverlies van goodwill

IAS 36, alinea 104, bepaalt dat een bijzonder waardeverminderversverlies voor een (groep van) kasstroomgenererende eenhe(i)d(en) moet worden opgenomen als de realiseerbare waarde van de (groep van) eenhe(i)d(en) kleiner is dan de boekwaarde van de (groep van) eenhe(i)d(en).

Dit waardeverminderversverlies dient eerst te worden toegerekend aan de boekwaarde van de toegerekende goodwill en vervolgens aan de andere activa van de (groep van) eenhe(i)d(en) naar rato van de boekwaarde van elk actief in de (groep van) eenhe(i)d(en).

IAS 36, alinea's 126-133, bevatten de informatievereisten ter zake, o.m. een beschrijving van de omstandigheden die tot het bijzonder waardeverminderversverlies hebben geleid en, indien materieel, een beschrijving van de betreffende kasstroomgenererende eenheid en het bedrag van de waardevermindering per operationeel segment.

Wij hebben vastgesteld dat, in het boekjaar 2010, slechts 2 vennootschappen uit de steekproefgroep een waardevermindingsverlies van goodwill hebben opgenomen voor een totaalbedrag van 1.142.000 euro. Voor de overige 35 vennootschappen bleek het, na de uitgevoerde test, niet nodig een waardevermindingsverlies van goodwill op te nemen.

Tabel 5: Op 31 december 2010 geboekte waardevermindingsverliezen van goodwill

Sectoren	Waardevermindingsverliezen EUR
Consumptiegoederen	250.000
Blue Chips	-
Mid Caps	-
Small Caps	250.000
Industrie	892.000
Mid Caps	892.000
Small Caps	-
Basismaterialen	-
Gezondheidszorg	-
Nutsdiensten	-
Consumentendiensten	-
Technologie	-
Telecommunicatie	-
TOTAAL	1.142.000

Die waardevermindingsverliezen vertegenwoordigen respectievelijk 1,2% en 1,8% van de goodwill van de 2 betrokken vennootschappen op 31 december 2010, wat als niet significant kan worden beschouwd.

Deze bevinding stemt overeen met de resultaten van een recent uitgevoerde buitenlandse studie waaruit bleek dat er, voor heel Europa, in 2010 uitzonderlijk weinig bijzondere waardevermindingsverliezen op goodwill werden geboekt (14 mia euro op een totale boekwaarde van 187 mia euro)¹⁸.

¹⁸ The European goodwill impairment study 2011-2012 , Houlihan Lokey Investment Banking Services

5 Conclusies

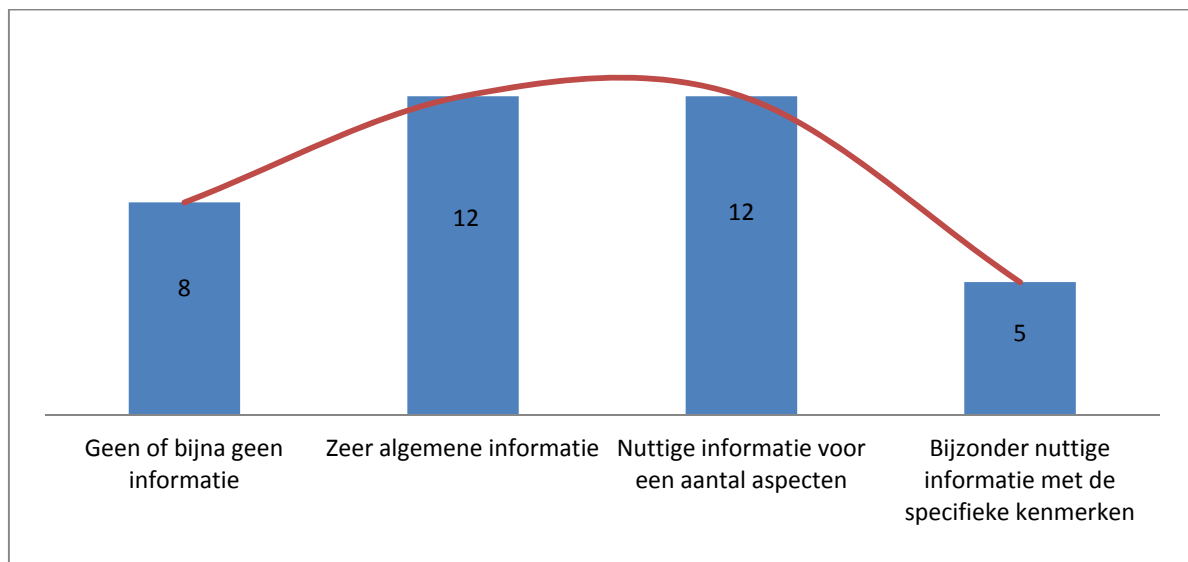
5.1 De in deze studie beschreven bevindingen inzake de naleving van de IFRS-informatievereisten inzake goodwill stemmen in grote lijnen overeen met gelijkaardig onderzoek van buitenlandse toezichthouders¹⁹. Daaruit bleek dat de informatieverstrekking slechts in een beperkt aantal gevallen *volledig* beantwoordde aan de IFRS-vereisten. De meest voorkomende tekortkomingen betreffen een te algemene informatieverstrekking (overnemen of parafraseren van de IFRS-bepalingen), onvoldoende rekening houden met de specificiteit van de kasstroomgenererende eenheden en ontoereikende gevoeligheidsanalyse.

5.2 Een beoordeling van het geheel van de informatieverstrekking over goodwill door de in deze studie geselecteerde vennootschappen, zou als volgt kunnen worden voorgesteld:

Tabel 6 : Algemene beoordeling van de kwaliteit van de door de vennootschappen uit de steekproefgroep gepubliceerde informatie

Aantal vennootschappen	Beoordeling
8	geen of bijna geen informatie
12	zeer algemene informatie
12	nuttige informatie voor een aantal aspecten
5	bijzonder nuttige informatie rekening houdend met de specifieke kenmerken van de vennootschap

Grafiek 17: Algemene beoordeling van de kwaliteit van de door de vennootschappen uit de steekproefgroep gepubliceerde informatie

¹⁹ UK, FRC, Review of goodwill impairment disclosures, October 2008

Finland, FSA, Report on IFRS enforcement, October 2009

Norway, Finanstilsynet, certain accounting -related issues based on the review of financial statements for 2010.

5.3 De actuele economische toestand vormt een belangrijke uitdaging voor de uit te voeren waardeverminderingstest van goodwill en de informatieverstrekking daarover. De gevolgen van de minder gunstige vooruitzichten en toenemende onzekerheid zullen nauwkeurig moeten worden overwogen en, in voorkomend geval, aanleiding geven tot:

- een passende informatieverstrekking over de belangrijkste oorzaken van schattingsonzekerheid met toepassing van IAS 1, alinea's 125-133;
- een aanpassing van de basisveronderstellingen met naleving van de door IAS 8, alinea 39, bepaalde toelichtingsvereiste;
- de opname van een bijzondere waardevermindering met toepassing van IAS 36, alinea 104.

Factoren waaraan bijzondere aandacht moet worden besteed, betreffen o.m. de basisveronderstellingen (omzet, marge, kosten, ...), de kasstroom die in aanmerking wordt genomen voor de berekening van de eindwaarde, de langetermijngroeivoet en de disconteringsvoet (markt- en kredietrisico).

In deze context verwacht de FSMA dat ook de commissarissen nauwlettend zouden toezien op de informatieverstrekking over de waardeverminderingstest van goodwill. Uit de voorliggende studie bleek immers dat geen enkel controleverslag van de geselecteerde vennootschappen enige toelichtende paragraaf of voorbehoud bevatte inzake belangrijke goodwill, ook al ontbrak in sommige gevallen de vereiste informatie of was deze ontoereikend.

6.Lijst van gepubliceerde studies

1. De halfjaarlijkse communiqués 1997 van de vennootschappen die zijn genoteerd op de eerste markt en op de nieuwe markt (december 1997).
2. Kasstroomtabel of financieringstabel: vergelijkend onderzoek van de informatieverstrekking door op de termijnmarkt genoteerde ondernemingen (februari 1998).
3. Publicatie van specifiek voor beleggers bestemde gegevens door op de termijnmarkt genoteerde vennootschappen (maart 1998).
4. Communiqués over de jaarresultaten 1997 van de vennootschappen die zijn genoteerd op de eerste markt en op de nieuwe markt (mei 1998).
5. Vergelijkende studie over de informatie inzake “corporate governance” die door Belgische genoteerde vennootschappen wordt gepubliceerd (oktober 1998).
6. De halfjaarlijkse communiqués 1998 van de vennootschappen die zijn genoteerd op de eerste markt en op de nieuwe markt (december 1998).
7. Transparantie met betrekking tot de effectenportefeuille (januari 1999).
8. De communiqués over de jaarresultaten van 1998 van de vennootschappen die zijn genoteerd op de eerste markt en op de nieuwe markt (mei 1999).
9. Waarderingsregels (juli 1999).
10. Vergelijkende studie over de informatie die de Belgische genoteerde vennootschappen publiceren (jaarrekeningen 1998) inzake “corporate governance” (november 1999).
11. Publicatie van specifiek voor beleggers bestemde gegevens door op de eerste markt genoteerde Belgische vennootschappen (december 1999).
12. De halfjaarlijkse communiqués 1999 van de vennootschappen die op de eerste markt en op de nieuwe markt genoteerd zijn (december 1999).
13. De communiqués over de jaarresultaten van 1999, gepubliceerd door de vennootschappen die op de eerste markt en op de nieuwe markt genoteerd zijn (juli 2000).
14. De halfjaarlijkse communiqués in 2000 van de vennootschappen die op de eerste markt en op de nieuwe markt genoteerd zijn (november 2000).
15. De communiqués die de op de eerste en de op de nieuwe markt genoteerde vennootschappen hebben gepubliceerd over hun jaarresultaten 2000 (juli 2001).
16. De halfjaarlijkse communiqués in 2001 van de vennootschappen die op de eerste markt en op de nieuwe markt genoteerd zijn (november 2001).
17. De communiqués over de jaarresultaten 2001 van de vennootschappen die op de eerste en op de nieuwe markt genoteerd zijn (juni 2002).
18. De halfjaarlijkse communiqués die in 2002 zijn gepubliceerd door de vennootschappen die op de eerste markt en op de nieuwe markt zijn genoteerd (december 2002).

19. Kwartaalinformatie Q 3/2002 gepubliceerd door de vennootschappen die op de eerste markt zijn genoteerd (februari 2003).
20. Informatie op het internet – Verhandeling van rechten van deelneming via internet (juli 2003).
21. Methodologie gebruikt voor de risicoberekening van ICB's (juli 2003).
22. De communiqués over jaarresultaten 2002 van de vennootschappen die op de eerste en op de nieuwe markt zijn genoteerd (september 2003).
23. De in 2003 gepubliceerde halfjaarlijkse communiqués van de vennootschappen die op Euronext Brussels genoteerd zijn (december 2003).
24. De in 2003 gepubliceerde kwartaalcommuniqués van de vennootschappen die op Euronext Brussels zijn genoteerd (februari 2004).
25. De jaarlijkse communiqués 2003 van de vennootschappen die op Euronext Brussels genoteerd zijn (juni 2004).
26. De resultaten van de IAS/IFRS-enquête uitgevoerd door de CBFA bij Belgische beursgenoteerde ondernemingen (juni 2004).
27. De informatie over corporate governance verstrekt door de Belgische op de eerste markt van Euronext Brussels genoteerde vennootschappen – capita selecta (december 2004).
28. De in 2004 gepubliceerde halfjaarlijkse communiqués van de vennootschappen die op Euronext Brussels genoteerd zijn (december 2004).
29. Oproepingen tot algemene vergaderingen van Belgische genoteerde vennootschappen: modaliteiten van publicatie (november 2005).
30. De in 2005 gepubliceerde halfjaarlijkse communiqués van de vennootschappen die op Eurolist by Euronext Brussels genoteerd zijn, (januari 2006).
31. Informatieverstrekking in 2005 over en impact op het eigen vermogen en resultaat van de IFRS-transitie bij de Belgische vennootschappen waarvan de aandelen genoteerd zijn op Eurolist by Euronext Brussels (maart 2006).
32. De jaarlijkse communiqués 2005 van de vennootschappen die op Eurolist bij Euronext Brussels genoteerd zijn (augustus 2006).
33. Vergelijkende studie van de informatie inzake "corporate governance" die door de genoteerde vennootschappen wordt gepubliceerd in het "corporate governance charter" (december 2006).
34. Studie over de voorstelling van de IFRS-winst- en verliesrekening en de naleving van de CCSR-aanbeveling inzake alternatieve prestatie maatstaven (december 2006).
35. Tussentijdse verklaring of driemaandelijks financieel verslag: een nieuwe verplichting voor genoteerde vennootschappen (juni 2008).
36. Studie over de eerste halfjaarlijkse financiële verslagen opgesteld met toepassing van IAS 34 (december 2008).

37. Studie over de halfjaarlijkse financiële verslagen opgesteld met toepassing van IAS 34 (juni 2010).
38. Naleving door de Belgische genoteerde vennootschappen van nieuwe openbaarmakingsverplichtingen opgelegd door de Belgische Corporate Governance Code 2009 (december 2010).
39. Vergelijkende studie omtrent Dealing Codes van genoteerde vennootschappen (december 2010).
40. De eerste verklaringen inzake deugdelijk bestuur: opvolgingsstudie van Studie nr. 38.

Alle studies kunnen op de FSMA-site (www.fsma.be) gedownload worden.